

Directa

setmanari de comunicació

Núm 347 29 de gener de 2014 170 €

Víctimes de la islamofòbia

Els onze del Raval surten de la presó, són traslladats al CIE Aluche i deportats als seus països d'origen

PÀGINES 2-4

6-7

Creixen les mobilitzacions contra l'apujada de **tarifes del transport públic**

8-9

La PAH força els ajuntaments a **sancionar les entitats financeres** per tenir pisos buits

A fons

L'accident nuclear de **Palomares**: 48 anys d'ocultacions i desinformació

14

El pols geopolític entre Occident i Rússia empeny **Ucraïna** cap a la fractura

ESTIRANT DEL FIL

L'establiment d'una vigilància estreta sobre els nuclis més significatius de població musulmana amb el propòsit de prevenir i evitar possibles atemptats ha convertit l'anomenada lluita contra el terrorisme islàmic en una expressió poc subtil de racisme d'Estat. L'operació policial del mes de gener de 2008, que pretenia desactivar un suposat atemptat imminent al metro de Barcelona, és un exemple clar d'islamofòbia i de justícia preventiva, tant en la seva gènesi com en el desenvolupament judicial posterior.

LLIBERTATS // EL FALS ATEMPTAT AL METRO DE BARCELONA SIS ANYS DESPRÉS

Els onze del Raval, la petja de la justícia preventiva

Miguel Martín

@cyatero

Si la criminologia de Cèsar Lombroso intentava identificar criminals mitjançant característiques físiques i cranials, l'antiterrorisme preventiu pretén evitar atacs establint perfils d'edat, d'origen, etc. de les comunitats musulmanes, construint un retrat robot impossible que ha degenerat en caricatura. Els darrers anys, barris com el Raval barceloní o el barri del Príncep de Melilla han patit una vigilància intensiva, l'estigma de la qual sempre va acompanyat de la vulneració permanent de qualsevol garantia judicial. Un exemple de manual és l'operació Cantata, duta a terme el 18 i el 19 de gener de 2008 a la ciutat de Barcelona, per la que finalment van ser encausades i condemnades onze persones.

TESTIMONIS QUE DEIXEN EMPREMTA

L'operatiu el va desencadenar l'avis d'un infiltrat, protegit per la Guàrdia Civil des del principi i que a l'instrucció i al judici va actuar com testimoni protegit amb el nom en clau F1. Aquest individu hauria avisat suposadament de la preparació d'un atemptat imminent a la ciutat. El cert és que F1 havia arribat a Barcelona procedent de França dos dies abans de

l'operació policial, i que ell seria l'únic que admetria pertànyer a Al Qaeda i haver tingut contacte amb el líder de Tehrik-i-Taliban Pakistán, Baitullah Mehsud, que va reivindicar "la responsabilitat dels fets de Barcelona", assumint un atemptat que mai va existir. D'altra

El tribunal no va admetre la comparació de les empremtes amb les de l'únic terrorista confés present a la sala

banda, les empremtes trobades a la bossa que contenia les úniques proves lliurades al tribunal, no coincidien amb cap dels acusats, però el tribunal no va admetre cotejar-les amb les d'F1, l'únic terrorista confés present a la sala.

FOCS D'ARTIFICI

Aquella bossa va ser sostreta d'un contenidor per un agent de la Guàrdia Civil que va admetre haver trencat la cadena de custòdia portant-la al domicili on residia en el moment de la operació. En ella es van trobar piles alcalines, cables, cinta aïllant i els tubs i la pols d'unes bengales Fontaine Royale d'origen francès, qualificades pels TEDAX com "poc

Una patrulla policial passa per davant de la pastisseria d'un dels acusats el 19 de gener de 2008 / BERTA

perilloses, per nens de vuit anys". A més, el primer informe sobre explosius de la Guàrdia Civil va admetre que a les mans i les ungles dels acusats «no es van trobar restes de naturalesa explosiva».

ELS ATEMPTATS DE LONDRES

La Guàrdia Civil va justificar l'operatiu basant-se en "patrons comuns als atemptats duts a terme a Londres [...] perpetrats principalment per ciutadans britànics

d'origen paquistaní". Sobre aquesta base es realitzen imprecises analogies com que "els suïcides britànics [...] tenien una edat entre 18 i 30 anys" i "els presumptes suïcides de Barcelona tenen entre 24 i 28 anys" o que "varis dels suïcides britànics van viatjar poc abans dels atemptats a Afganistan i/o Paquistán", i que "els suïcides de Barcelona són paquistanis i han arribat recentment a Espanya". El mateix informe interpreta el fet que dos dels acusats "entre

Un silenci vergonyós

Alberto López Bargados

Antropòleg

@La_Directa

Ja han passat sis anys. Nou de les onze persones (deu del Pakistan i una de l'Índia) que van ser sentenciades a penes de presó per -ens van dir- voler atemptar contra el servei de metro de Barcelona han sortit de la presó els darrers dies. Lluny de l'histerisme mediàtic que va envoltar la seva detenció, els expresos han tornat als seus països d'origen, arran del procediment d'expulsió administrativa que se'ls ha incoat un cop vençuts el permisos de residència durant el compliment

de les condemnes. D'aquesta manera, es tanca -en fals i amarat en un silenci vergonyós- un dels episodis més sordids de l'acció judicial i policial de l'Estat espanyol dels darrers temps.

A l'Estat espanyol, les campanyes islamofòbiques encetades a partir del fil discursiu trenat al voltant de la guerra global contra el terror van adoptar, de 2001 en endavant, un caràcter de veritable política interior. No sembla casual, doncs, que el gruix de les operacions policials obertes contra el terrorisme gihadista tinguessin lloc entre 2003 i 2008, en ple boom immobiliari, enmig d'un període marcat per l'arribada massiva de mà d'obra a un mercat en expansió i per un

dels processos de regulació administrativa d'immigrants en situació irregular més espectacular que mai s'hagi dut a terme des de la mort del dictador. Aquell mateix procés que, l'any 2005, va servir perquè les elits polítiques i econòmiques de l'Estat atessin les pors més primàries davant una hipotètica invasió d'estrangers que atribuïrien, barroerament, al tristament cèlebre *efecte crida*. Emparats en un reguitzell d'estereotips sobre les pràctiques bàrbares i inadaptables dels immigrants i les vel·leïtats conspiradores dels musulmans de casa nostra, aquestes *ficcions instrumentals* van tenir un efecte sinistre. Com una molla retardada, compassant els objectius de control i disciplina amb les necessitats d'un mercat laboral en plena desregulació salvatge, les operacions policials contra el

terrorisme gihadista es van anar desgranant una darrere l'altra. Primer, contra els col·lectius magribins i, només tardanament, quan l'embranchida del mercat del totxo va començar a donar senyals d'esgotament, contra l'última onada de nousvinguts musulmans, els pakistanesos, instal·lats a Barcelona mitjançant una xarxa de petits comerços.

Els darrers anys, s'observa una disminució de l'assetjament policial a les comunitats musulmanes. Potser ens sentim temptats de creure que aquest aleniment es deu a l'eficàcia de les polítiques de prevenció, però no és veritat: els discursos i les pràctiques islamofòbiques no han desaparegut del paisatge cívic català, ben al contrari. El que ha canviat és el mercat laboral, en altre temps voraç, ara per ara, en fase bulímica. ◀

11

persones van ser condemnades tot i la feblesa de les proves aportades al judici

68

anys de presó és el total de les condemnes acumulades pels onze del Raval

8

ordres d'expulsió esperaven vuit dels condemnats quan van sortir de la presó el 17 de gener d'enguany

Filtracions del CNI desacreditades des de Londres i Islamabad

Sis dels 'terroristes' fugits de Barcelona van resultar ser alts càrrecs pakistanesos

quatre i cinc anys enrere es van deixar créixer la barba i van millorar la seva espiritualitat", per avalar un suposat procés de radicalització. En termes similars, certes habilitats dels acusats es llegeixen en clau terrorista, assenyalant que dos d'ells tenen "coneixements d'Internet i d'electrònica, habilitats, especialment la segona, extremadament útils en la fabricació d'artefactes explosius".

LA RAÓ PREVENTIVA

Les debilitats del sumari no van impedir que el tribunal presidit per Javier Gómez Bermúdez dictés onze condemnes de vuit anys pels acusats per pertinença a organització terrorista. A més, en el cas del suposat líder del grup, va augmentar la pena a deu anys i, en el dels presumptes experts en explosius, a catorze anys. Aquestes condemnes van ser rebaixades a entre sis i vuit anys pel Tribunal Suprem, que va desestimar el delictes de tinença d'explosius.

El 17 de gener, després de complir la condemna, nou d'ells van sortir de la presó, però només un -que té nacionalitat espanyola- va obtenir la llibertat. La resta van ser traslladats al CIE Aluche i sis d'ells van ser expulsats de l'Estat espanyol posteriorment. El dissabte 19 de gener, un d'ells va ser embarcat dins un avió en

Sis d'ells van ser sotmesos a una deportació exprés després de complir condemna

direcció cap a l'Índia i, l'endemà, cinc més van ser deportats al Pakistan. Una vegada consumada la deportació, van ser interrogats durant hores per les autoritats pakistaneses i índies abans de quedar en llibertat als països d'origen respectius. Mentrestant, n'hi ha dos que esperen l'expulsió al CIE Aluche i dos més que hauran d'esperar sis mesos i dos anys, respectivament, per sortir de la presó.

Més enllà d'altres interioritats del cas que puguem arribar a conèixer en un futur, la presumpció de culpa que destil·la la *raó preventiva* es va imposar abans, durant i després, com una metafísica invulnerable a qualsevol forma de racionalitat. ◀

Oració a la mesquita del carrer Hospital el 20 de gener de 2008 / EDU BAYER

Jesús Rodríguez
@albertmartnez

Poc després de dinar, va arribar l'ordre de desplaçar-se fins a Barcelona. Desenes d'agents de la unitat antiterrorista de la Guàrdia Civil amb seu a la caserna de Valdemoro -als afores de Madrid- van enfil·lar l'autopista amb l'objectiu d'assaltar dues mesquites i nombrosos habitatges del barri del Raval. Al matí, però, ja havia saltat l'alarma quan el servei de premsa del ministre de l'Interior, Alfredo Pérez Rubalcaba, va informar de la suspensió d'un acte a Cantàbria per raons d'agenda. Joan Saura va ser puntualment informat aquella mateixa tarda, tot i que els Mossos es van limitar a fer feines d'acordonament dels immobles escorcollats durant la nit del 18 al 19 de gener.

L'endemà, Saura i Rubalcaba van comparèixer, amb caràcter d'urgència, davant les càmeres per informar que s'havia impedit un gran atemptat als sistemes de transport de la ciutat comtal. L'ecosocialista va assegurar que els islamistes radicals estaven "en fase de pas-

sar als actes", després d'haver fet un "salt qualitatiu de les idees radicals als fets". A mesura que passaven les hores, les hipòtesis inicials es matisaven i la contundència deixava pas als silencis, però ningú no va rectificar. En un primer moment, fonts del Ministeri de l'Interior van assegurar que, en algun lloc de Barcelona, hi havia un centenar de quilos d'explosius que l'escamot havia amagat; l'endemà, ho van ubicar entre Castelló i València i, una setmana més tard, van dir que la recerca s'havia traslladat a Algèria. No se'n va saber res més.

Així mateix, fonts del Centre Nacional d'Intel·ligència (CNI) citades pel Ministeri de l'Interior van advertir que sis terroristes havien aconseguit trencar el setge policial i fugir en direcció a Europa. El 22 de gener, Scotland Yard va rebre una alerta des de Madrid, on s'assenyalava que els fugitius eren dins d'un avió d'Easy Jet que s'havia enlairat des de l'aeroport del Prat de Barcelona i tenia previst aterrar a l'aeroport londinenc de Gatwick. Escamots antiterroristes especials van envoltar la pista d'aterratge i van fer baixar els sis pakistanesos assenyalats pel CNI a punta de pistola i emmanillats.

La sorpresa va ser majúscula quan el portaveu de l'Oficina d'Exteriors del Pakistan va trucar el seu homòleg britànic per advertir que els detinguts eren alts càrrecs del govern pakistanès de Pervez Musharraf. Chaudhry Wajahat Husain, tres nebots seus i dos dirigents més del PML-Q (partit de Musharraf) eren a Barcelona i es dirigien a Londres per reunir-se amb Musharraf. Scotland Yard i el govern britànic van haver de demanar disculpes i van repatriar els sis falsos terroristes. Els diaris *The Guardian*, *The Sunday Times* i *The Pakistan Observer* van confirmar que l'origen de l'errada venia del CNI espanyol. La premsa espanyola va ocultar el vincle entre l'operació fallida en sòl britànic i les detencions de Barcelona, que han derivat en una pila d'anys de calvari penitenciari.

La premsa espanyola va ocultar el vincle entre l'operació fallida en sòl britànic i les detencions de Barcelona

El Periódico de Catalunya va obrir l'edició del 24 de gener amb el titular "11-S Nova York, 11-M Madrid, 7-J Londres, 19-G Barcelona", donant per fet que s'acabava d'evitar una matança als combois del metro barceloní. Unes declaracions telefòniques de Maulvi Umar, portaveu del grup Tehrik-i-Taliban Pakistan al Waziristan -regió fronterera entre l'Afganistan i el Pakistan-, on suposadament assumia haver entrenat els islamistes detinguts a Barcelona, van servir per tancar el cas mediàticament en aquest mateix rotatiu, que a l'edició de l'11 de febrer va emprar el titular: "Els talibans van enviar l'escamot pakistanès a Barcelona". Se'ls va oblidar dir, però, que el grup acostuma a reivindicar tots i cadascun dels atemptats que hi ha als territoris dels Estats Units o d'Europa, tot i que l'autoria no sigui certa. L'FBI ha qualificat Maulvi Umar de bocamoll en més d'una ocasió i considera que les seves paraules només són una campanya de propaganda de l'organització gihadista. ◀

ESTIRANT DEL FIL

LLIBERTATS // DE 176 PERSONES DETINGUES, NOMÉS 23 VAN SER CONDEMNADES PER DELICTES DE TERRORISME

Pólvora mullada, del comando Dixan als onze del Raval

Miguel Martín
@cyatero

Les operacions policials més importants dutes a terme a Catalunya contra l'anomenat terrorisme gihadista van començar amb molt de soroll i han acabat en focs d'artifici. Més enllà que alguns dels encausats poguessin tenir relació amb grups armats d'ideologia islamista, l'aparell probatori fruit de les investigacions sempre ha estat extremadament dèbil i, en alguns casos, ha arribat al ridícul.

Hem reunit dades de tretze operacions policials dutes a terme entre 2003 i 2013. D'aquestes, en dos casos -operacions Tala (2007) i Submarí (2008)- no hem localitzat cap sentència, motiu pel qual deduïm que podrien haver estat arxivades, sense que hi hagi documents que ens permetin confirmar-ho. Succeeix quelcom similar amb les operacions Kometa (octubre de 2012) i Kártago (juny de 2013), tot i que és possible que encara no s'hagi celebrat cap judici.

Dels números generals, el que més crida l'atenció és la relació entre persones detingudes i condemnades: de les 176 víctimes d'operacions antiterroristes, només 21 (un 12%) van ser sentenciades a penes per delictes de terrorisme. Però encara és més significativa la dada de les disset persones que, després de ser imputades per unes acusacions tan greus, van ser condemnades per delictes comuns com falsificació, tràfic de drogues o blanqueig de capitals.

La identificació d'activitats delictives comunes amb el terrorisme és habitual

Aquesta darrera dada és una mostra patent que la fabulació policial ha estat una de les característiques de l'anomenada lluita contra el terrorisme islamista. La identificació d'activitats delictives comunes amb el terrorisme només pel fet que qui les du a terme és d'origen asiàtic, àrab o africà es repeteix a pràcticament tots els casos dels quals hem recopilat dades.

DIXAN, MERCURI I CINTES DE VÍDEO

El primer cicle d'operacions policials es pot situar entre els anys 2003 i 2004, poc abans i després dels atemptats de l'11-M a

Deu anys d'operacions policials contra el terrorisme gihadista

2003	Lago	16	10	6	5	5
SEPTEMBRE 2004	Mordisco	12	1	11	3	3
DESEMBRE 2004	Mercurio Rojo	5		5		
JUNY 2005	Tigris	33	19	14	2	1
GENER 2006	Chacal	22	16	6		4
MAIG 2007	Tala	16	4	12		
GENER 2008	11 del Raval	14	3	11	11	11
JUNY 2008	Submarino	18	12	6		
OCTUBRE 2008	Amat	10		10		
GENER 2009	A. Razzaq Sadiq	6	6			
FEBRER 2009	Fish	13	4	9		
OCTUBRE 2012	Kometa	6	1	5		
JUNY 2013	Kartago	5		5		
TOTAL		176	76	100	21	5

TRIBUNAL SUPREM

Detinguts

Libertat sense càrrecs

Imputats

Condemnats

Absolts

TOTAL CONDEMNATS

“176 detinguts: 21 condemnats per terrorisme”

Madrid, concretament, amb les operacions Lago (2003), Mordisco (2003) i Mercurio Rojo (2004). La primera va ser la coneguda popularment com a comando Dixan, després que un dictamen científic determinés que el suposat explosiu requisat era detergent. Dels setze detinguts inicials en aquest operatiu, cinc van ser condemnats per “pertinença a organització terrorista”.

A l'operació Mordisco, la prova principal contra els detinguts era un vídeo casolà de les torres Mapfre de Barcelona, que suposadament tenia la finalitat de preparar un atemptat contra ambdós edificis. Dels dotze detinguts inicials, tres van ser condemnats per delictes de finançament terrorista, mentre que els altres dos van ser sentenciats pel delictes comú de falsificació, sense que mai s'arribés a provar cap suposat pla contra els edificis. A l'anomenat cas Mercurio Rojo, la mateixa jutgessa, Teresa Palacios,

va qualificar com a “llegenda urbana” la suposada substància que, segons un confident policial, estarien buscant els tres imputats al cas. Palacios va absoldre els tres encausats de qualsevol acusació de terrorisme i els va condemnar per delictes de falsificació o tinença d'utills per a aquest fi i per recaptació d'objectes robats.

FUGIDA CAP ENDAVANT

La suposada fugida d'alguns membres del comando que va dur a terme la matança de Madrid va fonamentar un fugida cap endavant en aquestes operacions, on l'espectacularitat mediàtica va ser inversament proporcional als resultats judicials. La recerca dels membres fugitius del comando i la captació de suïcides es van convertir en la fixació de l'aparell antiterrorista.

Quaranta-tres persones van ser detingudes a les operacions Tigris (2005) i

Amat (2008) per conformar una suposada xarxa d'ajuda als fugitius de l'11-M i una altra de “captació de mujahidins” amb destí a l'Iraq. De totes elles, vint-i-quatre van ser imputades, però, finalment, només tres van ser condemnades. El cas de l'operació Chacal (2006) va ser semblant. Vint-i-dues persones van ser detingudes sota l'acusació de reclutar suïcides per enviar-los a l'Iraq. De les sis persones que finalment van ser processades, quatre van ser absoltes per la mateixa Audiència Nacional espanyola i les altres dues van rebre l'absolució posteriorment per part del Tribunal Suprem. Així doncs, la que va ser una de les operacions insígnia de la lluita contra el terrorisme islàmic va naufragar estrepitosament a cada pas processal i es va convertir en un dels fiascos més importants de l'aparell antiterrorista de l'Estat espanyol.

CATALUNYA, BASE TERRORISTA

Un dels paradigmes que han fonamentat l'actuació de l'aparell policial antiterrorista és la idea que Catalunya funcionaria com a base del terrorisme islamista a l'Estat espanyol. El cas dels onze del Raval (2008), en què les onze persones imputades van acabar essent condemnades, va ser una interpretació dels atemptats de Londres traslladada a Barcelona, que convertia la població musulmana del Raval en la representació de la immigració musulmana com un perill terrorista.

La fabulació policial ha estat una de les característiques d'aquestes operacions

Un any després, el gener de l'any 2009, una operació contra el suposat finançament del terrorisme internacional va quedar desmuntada tan sols arrencar. La detenció del militant i secretari del PSC al Raval Abdul Razzaq Sadiq (descoberta per la Directa i la revista *Masala*) va provocar l'arxiu de qualsevol indagació relacionada amb delictes de terrorisme.

Posteriorment, es van dur a terme operacions similars amb resultats molt semblants, però aquest cas va ser la cirereta del pastís i la punta de l'iceberg que va posar en evidència la pólvora mullada de les operacions contra el terrorisme islàmic. 4

AIXÍ ESTÀ EL PATI

6-7

Creixen les mobilitzacions contra l'apujada de tarifes del transport públic; els preus han augmentat un 71% durant la darrera dècada

8-9

La PAH força els ajuntaments a sancionar les entitats financeres per tenir pisos buits

DRETS // MÉS DE VINT DIES DE TANGADES A TRES CENTRES D'ATENCIÓ PRIMÀRIA FORCEN L'ICS A NEGOCIAR AMB EL MOVIMENT VEÏNAL

La lluita contra les retallades revifa als **CAP de Mataró**

assemblea, Mora va expressar el seu suport a la reivindicació veïnal, però, tot i així, moltes veus li van mostrar dubtes i li van exigir que aquesta presa de posició es tradís en fets. L'endemà de l'ocupació del CAP Camí del Mig, l'ICS va emetre un comunicat que assegurava que "tots els centres del Barcelonès Nord i el Vallès disposen de la dotació de professionals adequada per garantir una atenció sanitària i una activitat comunitària de qualitat a la seva població de referència". Malgrat que el text no es referia a l'ocupació del CAP cerdanyolenc, les referències en genèric a l'àrea que comprèn aquest centre feien pensar que l'objectiu del comunicat era contradir les veus que asseguraven que els CAP ocupats tenien greus mancances pel que fa a l'atenció primària. Tres dies després, un grup de veïnes dels barris del centre de Mataró va anunciar l'ocupació, solidària amb les altres tancades, del CAP La Riera, on es van programar activitats fins el diumenge, data en què l'acció es donaria per finalitzada.

Abans del desplaçament de les doctores, l'ICS ja havia prescindit de dues infermeres i del servei de mediació

Quique Badia

@qbadiamasoni

Amb la intenció de passar-hi la nit, el 8 de gener, centenars de veïnes van irrompre al CAP Rocafonda-Palau de Mataró. La notícia del desplaçament de dues metgesses va fer esclatar la indignació entre una part del veïnat, que setmanes abans i mitjançant les associacions veïnals (AV) dels dos barris, va fer córrer de boca en boca la proposta d'ocupació del centre. La resposta a la convocatòria va superar totes les expectatives. Però, ja des del primer dia, hi havia qui tenia clar que el desplaçament de les doctores només era la gota que feia vessar el got: motius per a la tancada, n'hi havia a cabassos, pels grups convocants. En aquest sentit, la usuària del centre i

metgessa ja jubilada Laura Fusté recordava que l'Institut Català de la Salut (ICS), abans dels desplaçaments de les doctores, havia prescindit de dues infermeres i del servei de mediació que duïen a terme membres de l'Associació de Mediadors Culturals Vine amb Mí i que el personal del CAP no comptava amb els recursos adients per atendre les famílies pageses de la zona agrícola de les Cinc Sènies. L'endemà de la tancada, l'ICS va emetre un comunicat on assegurava que "el CAP Rocafonda té la dotació de professionals adequada per garantir una atenció sanitària de qualitat". A més, anunciava que una de les doctores, que ocupen la seva plaça de manera interina, romandria al centre objecte de controvèrsia mentre que l'altra continuaria treballant a la ciutat. Pocs dies després, va transcendir la notícia que una de les metgesses, va signar, de manera

voluntària, el seu desplaçament al CAP La Riera de Mataró. Però això no va evitar que, el 15 de gener, una assemblea veïnal convocada a la porta del CAP Camí del Mig per l'AV de Cerdanyola derivés en una ocupació del centre. Era la segona ocupació d'un Centre d'Atenció Primària d'un barri mataroní en menys d'una setmana. En aquest cas, el motiu de la tancada eren les mancances en l'àrea de pediatria i l'acomodament de les mediadores interculturals, que eren les mateixes que les del CAP rocafondí, ja que tots dos barris tenen un índex alt de població nouvinguda.

REACCIÓ INSTITUCIONAL

Dos dies abans, l'alcalde de Mataró, el convergent Joan Mora, va participar d'una assemblea de mig miler de persones al CAP Rocafonda-Palau. En aquesta

Assemblea al CAP ocupat Rocafonda-Palau de Mataró el 13 de gener / JORDI BENITEZ

El 22 de gener, es va dur a terme una trobada a porta tancada entre l'ICS i les presidentes de les AV implicades en les ocupacions. D'aquesta reunió, en va sorgir una taula de negociació amb termini fins a l'estiu per donar resposta a totes les reivindicacions de les ocupants. L'AV de Cerdanyola va desconvocar la tancada, però, tanmateix, l'assemblea veïnal del 24 de gener a Rocafonda va decidir continuar l'ocupació. Amb el CAP Rocafonda ocupat, doncs, la lluita continua amb una primera victòria al sac: l'ICS s'ha assegut a negociar les reivindicacions del moviment veïnal. ◀

AIXÍ ESTÀ EL PATI

CONSUM // TRANSPORTS METROPOLITANS DE BARCELONA TÉ UN CONSELL DIRECTIU DE 603 MEMBRES AMB RETRIBUCIONS OPAQUES

El transport públic s'ha encarit un 71% la darrera dècada

Manel Ros

@manelrosalvador

Com si fos una tradició de Nadal, l'1 de gener, les tarifes del transport metropolità es van tornar a pujar. I una vegada més, també, el veïnat de diversos barris de Barcelona i de diverses ciutats de l'àrea metropolitana s'ha mobilitzat per aturar aquest augment. Les mobilitzacions, que van començar el 30 de desembre a una dotzena de barris, no han deixat de créixer i està previst que el 29 de gener arribin a més d'una trentena de barris i ciutats, que viuran una vaga d'usuàries de mitja hora. Un pas més en la lluita per pressionar l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM) perquè es faci enrere.

La indignació és fa palesa quan es parla amb qualsevol persona que utilitza el transport públic de manera habitual. Carla Lerel, veïna del barri d'Horta de Barcelona, creu que l'apujada és "totalment abusiva" i afirma que, tot i que ella té un bon sou, "hi ha gent que no s'ho pot permetre". A més, considera que la qualitat dels transport "no es correspon amb aquest preu". "Hem arribat al punt que és més econòmic anar amb moto

que amb transport públic", afirma. Dani Celma, veí del barri del Clot, també troba abusiva l'apujada i considera que l'Ajuntament està "desincentivant el transport públic". Raül Garcia, veí de l'Hospitalet de Llobregat, està a l'atur i es queixa perquè, "amb aquests preus, és com si hagués de pagar per anar a buscar feina". Garcia, que s'ha de desplaçar cada dia moltes vegades per anar a buscar feina, afirma que pot gastar "una T-10 gairebé cada dia". Per la seva banda, Maria Mir, veïna de la vila de Gràcia, es queixa de la despesa en transport públic que han de fer a la seva família, que són quatre persones: "Que una T-Mes costi més de 50 euros és realment excessiu". "Difícilment es pot estalviar una mica, amb aquests sous i aquests preus", conclou.

AUGMENTS DESMESURATS

De fet, metre l'ATM i el Departament de Territori consideren que la T-10 és tan sols d'ús turístic i que la gent només la fa servir de tant en tant, aquesta targeta és la que utilitzen les usuàries del transport públic com a principal indicador del preu del transport. De fet, les dades de vendes i validacions de 2012 de l'ATM indiquen que, dels 2.901.830 títols de transport que es van vendre durant l'any,

2.621.360 van ser de T-10, és a dir, més del 90%. Malgrat això, el preu del títol de transport més venut, la T-10, s'ha pujat un 63% des de 2004 i, arran de la darrera pujada aplicada l'1 de gener, ha augmentat un 5% i ha passat dels 9,80 euros als 10,30 euros -4,7 punts per sobre l'IPC. Comprar una T-10 cada setmana, suposa una despesa de més de 500 euros l'any en transport públic.

Malgrat les promeses electorals de Trias, la T-10 ha augmentat un 24% durant els seus tres anys de mandat

El bitllet senzill, que s'apuja un 7,5% i arriba als 2,15 euros, ja va augmentar un 28% el 2012 i ho ha fet un 81% des de 2004. Per la seva banda, la T-50/30 arriba als 42,5 euros -una pujada del 8,4%. Així, comprar una T-50/30 cada mes significa gastar un total de 510 euros l'any. Quan va sortir, la T-Mes costava 38,80 euros i ha experimentat una pujada del 36% fins a l'any 2012, amb una diferència de catorze euros entre 2004 i 2014. De fet, durant els darrers deu anys,

el preu del transport públic ha augmentat una mitjana del 71%.

Malgrat les promeses electorals de Xavier Trias, alcalde de Barcelona, de no pujar el preu del transport públic, durant els seus tres anys de mandat, la T-10 ha augmentat un 24%. De fet, el programa electoral de Trias prometia el descompte per a famílies nombroses i monoparentals i deia que la T-12 (per a menors de dotze anys) seria gratuïta i s'allargaria fins als setze anys. No ha passat res d'això.

SOUS ASTRONÒMICS I PRIVILEGIS

Tant l'ATM com Transports Metropolitans de Barcelona (TMB), amb el conseller de Territori i Sostenibilitat Santi Vila i Xavier Trias al capdavant respectivament, culpen el govern espanyol i el suposat "déficit tarifari" de les pujades. L'any 2008, TMB tenia un déficit de 292 milions d'euros, que va créixer a 330 l'any següent. El sostre pressupostari de l'ATM va fer que el déficit de TMB augmentés fins un 88% en cinc anys i arribés, el 2013, als 550 milions d'euros. De 2009 a 2012, el deute sobrevingut que ha hagut d'assumir TMB ha estat de 327 milions. Tot plegat ha estat conseqüència de la manca de finançament del govern espa-

Accions contra l'apujada de tarifes de TMB a Barcelona el 15 de gener d'enguany / PAU BARRENA

nyol o d'una determinada gestió per part de la direcció de TMB i l'ATM?

Actualment, TMB té un consell directiu de 603 membres -el 8% de la plantilla- fora de conveni i, per tant, no se sap quines retribucions reben. L'únic que se sap, segons va informar Santi Vila arran d'una pregunta de la CUP-AE, és que hi ha una escala salarial de cinc nivells. No obstant això, Vila no va especificar en cap moment quantes persones hi ha a cada nivell. El conseller tan sols es va remetre al document de TMB *Estructura de Personal*, que divideix aquestes 603 persones en *membres de direcció del consell de TMB*, que cobren un salari fix mitjà anual de

El conseller de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila, es nega a fer públics els sous de l'equip directiu de TMB

100.712 euros en el cas del metro i de 97.393 euros als busos, i *directors de servei de cadascun dels àmbits organitzatius de TMB*, que cobren un salari fix mitjà anual de 85.961 euros al metro i 85.237 euros als busos. A tot això, cal sumar-hi els complements de mitjana, que sumen una xifra anual d'entre 11.000 i 15.000 euros l'any. Són càrrecs directius que, tot i treballar per una empresa de transport públic, mantenen cotxes oficials, són transportats a la feina amb autobusos privats i gaudeixen de places d'aparcament gratuïtes a les seves oficines. Segons denunciïn fonts sindicals, aquestes places de pàrquing haurien costat 900.000 euros de diners públics.

La mitjana del salari fix anual que cobren aquestes 603 persones membres del consell directiu de TMB és de 92.325,75 euros. Per tant, una despesa anual total de més de 55 milions i mig d'euros. Si tenim en compte que una persona es gasta un mínim de 500 euros l'any si utilitza el bitllet més comú (és a dir, la T-10), amb aquesta xifra, es podrien pagar els viatges d'111.344 persones l'any.

Les apujades de tarifa no han anat acompanyades d'una millora del servei. Ben al contrari. L'any 2012, es van eliminar quatre línies d'autobusos -concretament, la 31, 35, 105 i 158- i el servei de bus de barri els diumenges i els festius. L'eliminació d'aquestes línies contrasta amb els 141.912 euros que es va gastar aquell mateix any la direcció de TMB per dotar el bus turístic de la ciutat de connexió a Internet sense fils durant els propers tres anys. A més, TMB s'ha gastat 174.062,39

euros, segons denuncia el sindicat COS, per senyalar cinc línies de la segona fase de la nova xarxa. Aquest sindicat també denuncia que TMB s'ha gastat més de dos milions d'euros en tres autobusos biarticulats tot i que només en pot posar un en marxa regularment per falta de conductors disponibles a causa de la reducció de personal.

Els preus s'apugen, els salaris s'abaixen i la misèria augmenta. El salari mínim interprofessional, situat en 645,30 euros, s'ha congelat per segon any consecutiu. El Departament d'Estadístiques de Barcelona va calcular, en un informe de 2011, que la població pobre (1.002.441) superava la rica (613.000). El 2011, un 18,6% de la població de l'àrea metropolitana de Barcelona vivia amb una renda situada per sota el llindar de la pobresa de Catalunya, amb només 8.500 euros anuals. A la província de Barcelona, a finals de 2012, hi havia un 52% d'atur juvenil. ◀

Quant cobren a l'ATM?

L'Autoritat del Transport Metropolità és un consorci administratiu creat el 1997 que, en última instància, decideix els preus del transport públic a Barcelona i l'àrea metropolitana. Però, qui forma part de l'ATM? Actualment, la integren la Generalitat de Catalunya -que en controla el 51%- i les administracions locals, que en controlen el 49%. Entre aquestes administracions locals, hi trobem l'Ajuntament de Barcelona, l'Àrea Metropolitana de Barcelona i l'Agrupació de Municipis titulars de Serveis de Transport Urbà. A l'ATM, també hi participen representants de l'administració general de l'Estat com a observadors.

El president de l'ATM és el conseller de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Santi Vila i Vicente, càrrec pel qual percep, segons dades del sindicat COS, 103.176,38 euros l'any. Per altra banda, el vicepresident de l'ATM és Joaquim Forn i Chiariello, també de CiU. Forn compagina aquest càrrec amb el de primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona i amb la presidència de TMB. El vicepresident segon de l'ATM és el membre del PSC i alcalde de Sant Joan Despí Antoni Poveda i Zapata.

L'informe de la Sindicatura de Comptes de l'any 2008 sobre l'aleshores Entitat Metropolitana del Transport (EMT) va detectar irregularitats pel que fa als sous, les jornades i les dietes dels càrrecs directius de l'EMT. Segons l'informe, els càrrecs de l'entitat van cobrar 345.873,24 euros en dietes. L'informe especificava que, el 2008, Poveda va cobrar més de 41.000 euros en dietes: més de 160 euros per dia laborable.

Santi Vila, el conseller de Territori i Sostenibilitat / GENCAT

AIXÍ ESTÀ EL PATI

DRETS // LA PLATAFORMA PER AL DRET A L'HABITATGE DIGNE ESTIMA QUE PROP DE 120.000 CASES ESTAN EN MANS D'ENTITATS FINANCERES

Sis anys sense multar la banca pels pisos buits

Gemma Garcia

@gemma_g_fabrega

Terrassa, Sabadell, Girona, Igualada... la llista és llarga i s'estén com la pólvora. Són municipis que ja han aprovat la moció impulsada per la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH) per sancionar la banca i les grans empreses que tinguin pisos buits. La reacció s'ha fet esperar. Tot i que, des de 2007, la llei de l'habitatge estableix que l'administració està obligada a actuar contra les propietàries d'immobles desocupats, fins ara no ho ha fet. El paisatge, a aquestes alçades, el configuren 450.000 pisos buits a Catalunya. I la Plataforma per al Dret a l'Habitatge Digne estima que n'hi ha aproximadament 120.000 que estan en mans de la banca. Fins el moment, només Terrassa ha imposat tres multes coercitives a tres entitats bancàries per tres pisos buits, però, esgrimint "qüestions legals", no ha volgut facilitar els noms de les entitats sancionades ni, en general, el de les entitats que acumulen pisos buits a la ciutat.

L'objectiu de la moció de la PAH és dissuadir les entitats financeres i les empreses d'acumular pisos buits

L'objectiu de la moció, aprovada per més de quinze municipis, és dissuadir les entitats financeres i les empreses d'acumular pisos buits i fer front a l'actual situació d'emergència habitacional. Es tracta d'una mesura que la PAH exigeix des de fa anys. Per multar, cal que cada municipi elabori un registre d'habitatges en desús i concrets quants n'hi ha en mans de la banca. El problema de l'estoc immobiliari és evident, però les dades són inexistents en alguns casos i imprecises en d'altres.

Un nombre significatiu dels actius immobiliaris de la banca són fruit de desnonaments hipotecaris. Només l'any 2012, segons un informe del Col·legi de Registradors de la Propietat, les entitats financeres es van quedar més de 30.034 primers habitatges per impagament d'hipoteques. A aquesta xifra, cal sumar-hi l'estoc de les promocions d'empreses immobiliàries que han fet fallida i, per

fer front al deute bancari, han entregat la cartera d'immobles al prestador.

TERRASSA, PUNTA DE LLANÇA

Terrassa ha estat pionera en l'aplicació de la mesura, però no ha estat fàcil aconseguir-ho. Guillem Domingo, de la PAH, puntualitza que fa més de dos anys que demanen a l'Ajuntament que penalitzi els pisos buits i el consistori els responia que "era complicat" i que "no tenia competències". I ja en fa sis que la mesura es

va establir per llei. Pel camí, GIU, amb una de les lleis Omnibus, va aconseguir derogar, el 2011, els articles que contemplaven l'expropiació temporal de pisos buits, sense que s'arribés a aplicar mai un lloguer forçós. En canvi, Andalusia, des de l'aprovació de la llei de la funció social de l'habitatge, l'abril de 2013, ha dut a terme un total de 39 expropiacions.

Fins ara, amb la llei a la mà, l'Ajuntament de Terrassa ha obert 725 expedients a entitats bancàries i s'han imposat

Edifici ocupat per la PAH Badalona al carrer Isaac Peral el 20 de juny de 2013 / PAU BARRENA

Acció de la PAH a l'estand de la Sareb durant el saló immobiliari Meeting Point 2013 / ENRIC CATALÀ

tres multes coercitives de 5.000 euros cada una a tres entitats. Ara bé, si l'entitat manté l'habitatge desocupat, tot i les advertències de l'administració, la llei de 2007 ho tipifica com a infracció molt greu i la multa pot arribar fins a 500.000 euros, 900.000 si la sanció ve de la Generalitat. Atès que, segons un estudi elaborat per l'Àrea d'Urbanisme, a la ciutat hi ha 10.117 habitatges buits sobre un total de 92.645, encara queda molta feina per fer. L'Ajuntament va comunicar a la PAH que, del total, 4.000 són dels bancs: el 62% obra nova i el 38% segona mà, però després va rectificar la xifra, que va establir en poc més de 2.000.

La PAH Terrassa té constància que també s'han obert expedients per pisos buits que gestiona la Sareb, el banc que ha absorbit els actius immobiliaris tòxics en mans d'entitats financeres. El banc dolent acumula un gran estoc d'habitatge d'entitats. A la carretera de Rubí, per exemple, hi ha un bloc amb més de 70 pisos, pràcticament tots buits, propietat de Catalunya Caixa, que van passar a mans de la Sareb i que han estat objecte de protestes en diverses ocasions.

Per multar, cal que cada municipi elabori un registre d'habitatges en desús i concrets quants n'hi ha en mans de la banca

La DIRECTA ha sol·licitat dades de pisos buits a Catalunya Caixa, que assegura que el desembre de 2012 va traspasar tots els actius immobiliaris al banc dolent. Però, en realitat, l'entitat encara és titular d'una part de l'estoc d'habitatge i, a més, durant el darrer any, s'ha adjudicat més pisos. A través de la seva web, es poden comptabilitzar 95 pisos en venda a la ciutat de Terrassa.

La filial immobiliària de Caixa Bank llista 82 pisos en venda a la ciutat vallesana; la de Bankia, prop de 100, i la del Banc de Sabadell, una vuitantena. Excepte la filial del Sabadell, les altres tres ha venut la gestió de les seves immobiliàries a grups inversors per alleugerir balanços i obtenir diner al moment. Però les sancions s'apliquen sobre la titular, que continua sent l'entitat financera. Tot i l'estoc immobiliari, la banca va tancar el 2013 amb prop de 9.000 milions d'euros

Cartografia de la moció de la PAH

de benefici, segons dades de l'empresa d'anàlisi i informació financera FactSet. Encapçalen el rànquing el Banco Santander, BBVA i CaixaBank i destaca l'augment del Banc de Sabadell, que gairebé ha triplicat el seu benefici respecte al 2012.

TRAVES I REACCIÓ DE LA BANCA

L'Ajuntament de Terrassa ha rebut moltes al·legacions de les entitats davant la tramitació d'expedients. En termes generals, qüestionen la part procedimental. Així li consta a l'advocada de l'Observatori DESC i membre de PAH Barcelona, Mercè Pidemont: és l'únic punt on es poden aferrar "perquè la llei no té un reglament que desenvolupi com s'ha d'aplicar".

Una de les persones que va treballar la llei de l'habitatge de 2007 és Carme Trilla, aleshores Secretària d'Habitatge amb el tripartit i que, en el seu moment, ja va denunciar "resistències internes de l'administració" per desplegar algunes disposicions. Segons Trilla, el punt més feble per aplicar les sancions és demostrar que

un pis està buit: "És difícil i requereix una feina de creuament de dades cas per cas". Des de la PAH i l'Observatori DESC ho tenen clar: "El procediment és perfectament legal i possible", assegura Pidemont. Fins i tot hi ha un dictamen del Consell Consultiu de Catalunya que l'avalua i, per tant, "l'únic que fa falta és voluntat política". Per facilitar el procediment, l'Observatori DESC està elaborant una guia, que es presentarà el febrer

Manresa encapçala el rànquing de poblacions amb més pisos buits de Catalunya

i que recomana creuar padró, cadastre i taxa d'escombraries amb els consums per certificar si un pis està en desús. Per llei, les empreses subministradores estan obligades a facilitar les dades a l'administració.

Hi ha països d'Europa que ho tenen més fàcil. Trilla compara el cas català amb el francès, on existeix un impost de residència que agilitza la detecció de pisos buits. El 1998, es va instaurar per primera vegada una taxa sobre els habitatges buits durant més d'un any, que augmenta progressiva-

ment. Primer, la mesura es va posar a la pràctica a vuit grans ciutats, però, actualment, ja l'apliquen 28 poblacions de més de 50.000 habitants. Marc Uhry, de la Fundació francesa contra l'exclusió i la pobresa Abbé Pierre, assegura que la taxa s'ha demostrat eficaç. Als municipis on s'aplica, diu, "el nombre d'habitatges buits s'ha reduït, mentre que, als altres, augmenta".

A Catalunya, la realitat també és diferent a cada municipi i n'hi ha alguns que ja tenen dades aproximades dels pisos buits. Manresa encapçala el rànquing de poblacions amb més pisos buits de Catalunya. Segons el cens fiscal de l'Ajuntament, gairebé un de cada quatre habitatges. La segueix Terrassa, on un de cada set està desocupat i, ben a prop, trobem Girona, on, segons un estudi elaborat per la Unitat Municipal d'Anàlisi Territorial (UMAT), els pisos buits es van triplicar entre 2007 i 2012.

L'objectiu de la mesura no és la sanció, sinó aconseguir que els pisos buits siguin ocupats persones que ho necessiten. Per a Pidemont, és clau que se sancioni per cada pis buit i que cada vegada s'hi sumin més Ajuntaments. D'aquesta manera, les quanties de les sancions esdevenen rellevants per als balanços de les entitats. Ara, cal posar fil a l'agulla. "Ens hem d'assegurar que la mesura no sigui un brindis al sol i que prosperi", conclou Guillem Domingo de la PAH. Després dels intents de l'Ajuntament de negociar amb la banca, es tracta de la "primera forma d'intervenció que no permet decrecer", afegeix; "l'Ajuntament ja no es pot fer enrere". ◀

Multes i expropiacions a Europa

Ni Catalunya el 2007 -i només fins al 2011 -ni Andalusia el 2013 van ser pioneres a l'hora de plantejar l'expropiació com una mesura per fer efectiu el dret a l'habitatge. A Europa, hi ha diversos exemples de legislacions que contempnen penalitzar el desús d'habitatges, les expropiacions temporals i el lloguer forçós. A continuació, en presentem alguns casos:

HOLANDA

Si un habitatge porta més d'un any buit, és legal ocupar-lo. Només es retornarà a la propietat si el posa en venda o lloguer i, per tant, es compromet a no mantenir-lo desocupat. També existeixen ajudes al lloguer.

DINAMARCA

Un pis desocupat durant sis setmanes ja és motiu de sanció als municipis grans. En cas que la propietat ocultu que l'habitatge està buit durant un temps superior a l'establert, també se la sancionarà.

ALEMANYA

La llei obliga les propietàries a rehabilitar els immobles i, en cas d'incompliment, es pot arribar a l'expropiació de la casa de manera temporal o definitiva i al lloguer forçós.

REGNE UNIT

L'Agència estatal d'habitatge buit (Empty Homes Agency) encoratja els ajuntaments a reduir l'habitatge buit i actua com a mediatora amb les propietàries. Els ajuntaments poden penalitzar les propietàries que mantinguin pisos buits i forçar el lloguer o la venda si fa més de sis mesos que estan desocupats, amb una sèrie d'excepcions, com malaltia de la propietària. L'administració té una partida per comprar habitatge buit i destinar-lo a lloguer social.

CARA A CARA

La candidatura Podemos, a debat

La propera convocatòria d'eleccions europees ha afavorit l'aparició de diverses candidatures, com ara l'encapçalada per Pablo Iglesias, no exempta de polèmica. Reforma o revolució? Antineoliberalisme o anticapitalisme? Quins criteris han de guiar l'anhelada unitat de les esquerres? Quines pràctiques? Aquests són alguns dels interrogants que envolten la controvèrsia.

Fi del primer quart

Pablo Iglesias

Professor, periodista i impulsor de la iniciativa Podemos

@Pablo_Iglesias_

L'autodefensa és art, deien els Habeas Corpus en una lletra que evocava aquell Marx pel qual la insurrecció era l'art on s'ha de saber quan cal actuar i fer un pas endavant, sabent que és una equació amb unes magnituds molt indeterminades, el valor de les quals pot canviar cada dia. L'Europa d'avui no és la del segle XIX i les insurreccions no són armades, però les lliçons sobre el seu art continuen sent necessàries.

La iniciativa que hem llançat és una pregunta oberta a la gent en una conjuntura en què s'obre la possibilitat -potser la darrera- d'impedir que el projecte oligàrquic de les elits es consolidi definitivament. La resposta d'aquesta pregunta oberta no la tenim la gent que la plantejem, ja que el veredict depèn de si la gent adopta Podemos com una eina per exercir poder popular. No hi ha brúixoles que indiquin el camí perfecte ni certeses que ens permetin conèixer qualsevol moviment que es faci amb antelació, això és més propi d'un partit que d'una iniciativa que esperem que sigui de tots i totes. Que jo em postuli en una candidatura a les eleccions europees no resoldrà res, només serà útil si actua com a catalitzador de tot un desig popular per recuperar la democràcia.

Sabem que les institucions, fins i tot les europees, són importants i crucials per l'impacte que tenen sobre la vida de les persones, però modificar aquest rumb natural que apareix com un déu omnímode i inqüestionable només és possible quan els ningú, els que mai no compten, tenen veu. La nostra presència al Parlament Europeu, fins i tot si guanyem, no determinarà res si no està determinada per l'organització social.

Quan defensar allò més bàsic -l'event, que deia Brecht- es converteix en

una consigna radical als ulls dels lladres, l'audàcia política no és alçar les banderes de l'esquerra, sinó les de la decència, la democràcia i els drets humans. Per això els Círculos Podemos no seran cèl·lules d'avantguarda o d'enquadrament, sinó trobades ciutadanes per l'empoderament: nodes d'una mateixa xarxa que es teixeix amb el fil de l'autonomia social de molts davant el privilegi d'uns pocs. La democràcia no es construeix des de les coves ideologitzades, sinó bata-

llant per la més gran de les ideologies, aquesta que anomenem sentit comú, la que ordena les nostres posicions polítiques fins i tot quan no ens n'adonem.

La nostra proposta de convergència no vol ser una sopa de lletres ni una negociació de llistes; qui ho cregui és que no ens coneix o ignora les trajectòries dels que hem mogut fitxa. Nosaltres hem assumit el risc de Danton: audàcia, una altra vegada audàcia, sempre audàcia, perquè moure fitxa volia dir assumir el risc de sortir a guanyar, que és el risc de perdre-ho tot.

Si això fos un partit de bàsquet, hauríem acabat molt bé el primer quart, però en queden tres més per jugar. ◀

Podem?

Angeles Maestro

Militant de Red Roja i membre de la Coordinadora Antiprivatització de la Sanidad (Casmadrid)

@La_Directa

La candidatura Podemos és un procés obert, de desenvolupament incert, principalment per la seva irrupció abrupta i recent, fonamentalment com un fenomen mediàtic. Només el desenvolupament dels esdeveniments permetrà fer anàlisis més ajustades. Red Roja farà una declaració amb relació a les eleccions europees els propers dies, on es caracteritzarà Podemos amb més precisió que la que puc assolir en aquest espai tan breu.

Podemos, com el 15-M, evidencia el gran malestar social produït per la crisi capitalista i la incapacitat de l'esquerra institucional per expressar-ho.

També revela el desenvolupament insuficient -encara de la línia revolucio-

onària per manifestar-se com a clau de volta de l'acumulació de forces. Lluny d'anàlisis simplificadores, la qüestió central és si la candidatura de Pablo Iglesias serveix com a via política a la lluita social -, per tant, augmenta la força del poble treballador i debilita la de les classes dominants - o serveix per facilitar l'anunciament ascens del vot a IU i dóna un vernís nou a la seva vella vestimenta electoralista.

Tot i que un programa polític vàlid no ha d'explicitar totes les anàlisis necessà-

riament, no és tolerable que les tergiversi. Quan Podemos parla de "ruptura del contracte social", se situa en la legitimitat originària de la transició i els Pactes de la Moncloa -ara suposadament trencada- i remet inevitablement al discurs de la *Cimera Social* (PSOE, IU, CCOO i UGT), que reivindica una impossible tornada al mite de l'estat del benestar i el *model social europeu*.

La referència al tema crucial, el de la pertinença o no a la UE, especialment en una candidatura al Parlament europeu, mostra exactament la mateixa ambigüitat inacceptable que manté IU: "Volem una altra Europa, justa"... etc. La UE i, sobretot, la Unió Econòmica i Monetària, és a dir, l'euro, és la maquinària que utilitza el gran capital per imposar -a través del deute- el seu programa d'extermini de drets socials i laborals a la classe obrera i no es pot eludir. Qualsevol altre punt programàtic és radicalment incompatible amb la UE i, per tant, una quimera. Avui dia, aquests punts defineixen la línia de demarcació entre el que és acceptable i el que és inacceptable pel poder. L'ambigüitat calculada de Podemos segurament es deu als seus vincles amb sectors d'IU i al suport de mitjans de comunicació molt importants. Ambdós són poderosos i apunten en la mateixa direcció: canviar les formes per connectar amb el carrer, mentre la tempesta es conté dins els límits del sistema. Curiosament, ambdós van contribuir a la criminalització -ara fa cinc anys- d'una altra candidatura d'esquerres a les eleccions europees. Era molt modesta, però no la controlaven: Iniciativa Internacionalista.

Mentrestant, en l'indefugible mar de fons de la gran crisi capitalista i les seves gravíssimes conseqüències per al poble treballador, els avenços concrets en la construcció del seu poder -abans i després de Podemos- i el pas de la indignació a l'ofensiva, com ha demostrat Gamonal, són els que construeixen el camí de l'única manera possible: des de la independència de classe. ◀

/ FRANÇOIS PAGÈS

PERSPECTIVA

Un peu al carrer i un peu al govern de Bachelet

Yuri Vasquez

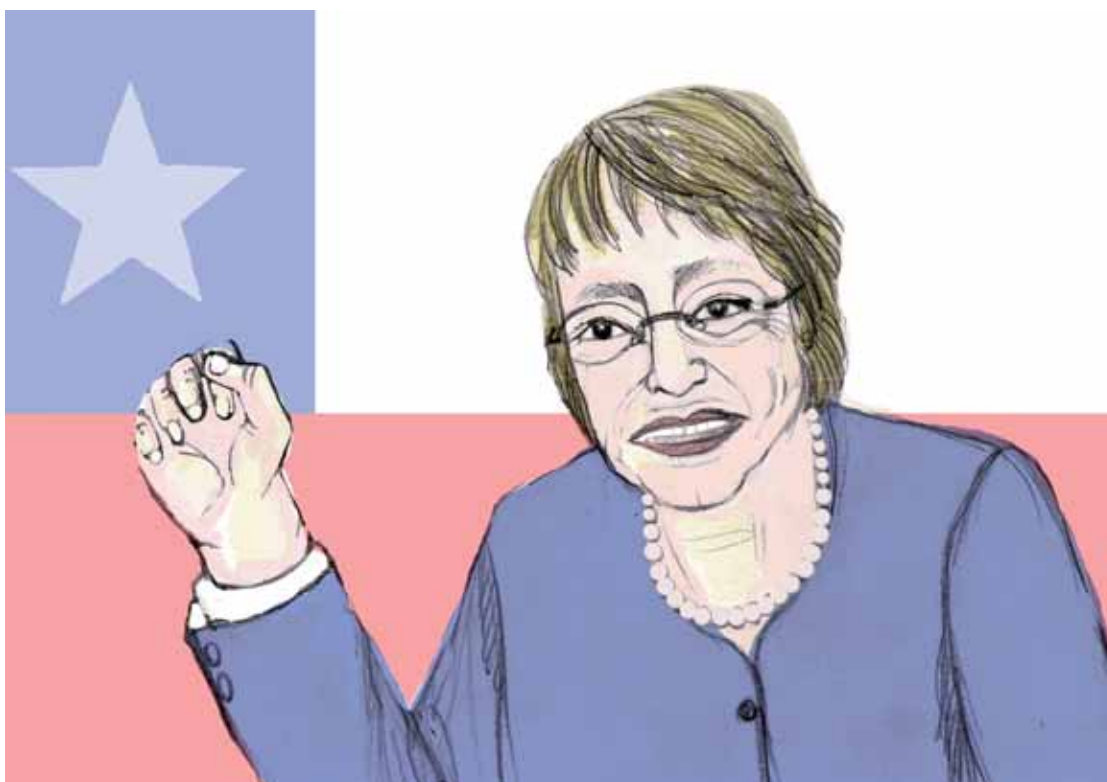
 Militant del Partit
Comunista de Xile
@La_Directa

Quan, als anys 60, l'Agència Nord-americana per al Desenvolupament Internacional (USAID, en les sigles en anglès) comença a desenvolupar un pla estratègic per aplicar les seves teories econòmiques i polítiques basades en el el pensament de Hayek, Friedman i l'Escola de Chicago a l'Amèrica del Sud, ho fa pensant a presentar un model exemplar a gran escala per poder aplicar-les. Aquest model es va anomenar Projecte Xile. Es tractava que la USAID financés una transferència ideològica becant estudiants xilens perquè estudiesin economia a Chicago (amb Friedman) i, després, esdevinguessin el centre de pensament que liderés aquesta implementació des del govern. La dictadura militar liderada per Augusto Pinochet va ser l'escenari procliu per dur a terme el pla de la dreta internacional, representada, en aquest cas, per la USAID. Durant els anys setanta i vuitanta, aquest model econòmic va destruir completament la cultura construïda pel nostre poble, el que suposava l'inici d'una nova manera d'entendre el socialisme sense les contradiccions que van produir la desfeta dels mal anomenats *socialismes reals*. El Partit Comunista va sobreviure les matances i es va començar a articular per enderrocar aquesta dictadura.

El govern de la Nueva Mayoría té la capacitat d'iniciar transformacions radicals, però necessita un pol crític

Per recuperar la democràcia esclafada pels militars i l'imperialisme nord-americà, els sectors renovats de l'esquerra (la majoria retornats de l'exili a Europa), juntament amb alguns sectors de centre i del liberalisme contrari a Pinochet, agrupats a la Concertación de Partidos por la Democracia, van acceptar manejar el país partint dels interessos funcionals per al gran empresariat sense modificar el model neoliberal i exclouint de la vida política el Partit Comunista i l'esquerra antineoliberal. Va ser una *transició pactada*.

Els xilens vam presenciar amb impotència com, durant aquests vint anys, la

democràcia oferta per aquesta transició pactada va dur, amb ella, l'aprofundiment del neoliberalisme més radical. Vam ser desposseïts dels nostres drets i dels nostres recursos naturals. És el cas del coure, que, després d'haver estat nacionalitzat durant la presidència d'Allende amb l'objectiu de finançar la industrialització i una política de desenvolupament completa pel país, va tornar a ser privatitzat.

Avui, després del primer govern de dretes electe en democràcia i després del primer índex de primavera social, liderada per les protestes estudiantils de 2011 que exigien el retorn a un model educacional equitatiu, estatal i, per tant, gratuït a tots els nivells, el nostre país ha començat a canviar perquè l'esquerra pugui plantejar la disputa ideològica per un poble cada vegada més absent de la presa de decisions i més allunyat de la política.

El Partit Comunista s'ha convertit en un agent rellevant, amb l'aposta que, des del parlament i també des del govern, treballarem per impulsar la ruptura i

l'enfonsament del model. Per això, criticant fortament aquesta transició pactada entre el centre esquerra i la dreta conservadora i neoliberal, acceptem entrar a la disputa directament des del govern. Creiem que el govern de la Nueva Mayoría,

Des del parlament i també des del govern, treballarem per impulsar la ruptura i l'enfonsament del model

liderat per la presidenta Bachelet, té la capacitat d'iniciar transformacions radicals, però necessita un pol crític, conseqüent, que sigui reconegut com un representant vàlid pel poble, per evitar que s'imposi la dreta liberal enquistada en els sectors menys avançats dels partits que formen part d'aquesta coalició de govern anomenada Nueva Mayoría.

Els nostres representants més joves, les diputades Karol Cariola i Camila Vallejo, procedents de les Joventuts

comunistes, ho han deixat ben clar: "El Partit Comunista tindrà un peu al carrer i un peu al govern". No hem renunciat a la protesta ni a qualsevol manera d'aconseguir que el nostre país es doti d'una nova Constitució mitjançant una Assembla Constituent, que seria l'exercici més profund i sobirà de democràcia. Que Xile tingui un nou sistema públic de salut i de pensions, un sistema no mercantilitzat, basat en la solidaritat i per al benestar dels nostres treballadors. Que recuperem l'educació pública i que sigui universal, gratuïta i de qualitat. Que veiem una millora substancial dels nostres ingressos i que els nostres drets laborals estiguin protegits.

Avui, els comunistes formem part del govern tenint molt clar per a què: canviar aquest país incondicionalment a favor del poble i dels treballadors. I no estem disposats a ser un membre submís d'un nou govern de centreesquerra. Estem disposats a lliurar la batalla de les idees allà on és més difícil: en el mateix terreny que els nostres adversaris. I la guanyarem. ◀

/ ZULEMA GALEANO

CARTES

Envieu les vostres cartes a: cartes@setmanaridirecta.cat per correu postal a: **Riego 37, bxos esquerra. 08014 Barcelona.** L'extensió màxima de les cartes és de 1.000 caràcters (amb espais) i han de portar signatura, localitat i contacte.

Sobre l'Hospital Provincial de Castelló

Associació ciutadana per la defensa de la sanitat pública de Castelló

A mitjan desembre i coincidint amb la imminència de les festes nadalenques, el govern del PP va fer pública la seua proposta de privatització dels Serveis de Radiodiagnòstic i Medicina Nuclear de l'Hospital Provincial de Castelló. Recordem que aquest hospital, que antigament era gestionat íntegrament per la Diputació, actualment fa servir la fórmula de consorci hospitalari, una forma de gestió pública i privada que s'empara en la pitjor llei espanyola que s'hagi dictat mai contra la sanitat pública. Aquest estatut particular ha permès un funcionament peculiar, tant en el règim laboral dels seus treballadors com en la població atesa.

El Provincial, tot i que sempre ha estat envoltat d'acusacions de clientelisme i de gestió opaca, lligades a l'antic president de la Diputació de Castelló i recentment condemnat C. Fabra i als seus col·laboradors, també ha gaudit d'una bona reputació en l'àmbit professional. La proposta d'externalització arribava en un context socioeconòmic de pèrdua de

drets socials, d'habitatge i laborals, situació que està provocant un deteriorament gravíssim de la salut pública. A més, la proposta de privatització es va fer amb una gran opacitat i amb la pretensió que ciutadans i professionals se l'empassaren sense manifestar oposició aprofitant el període vacacional.

Però la cosa no va anar com alguns havien previst. Amb el precedent d'un informe del Síndic de Greuges que indica que la privatització de les resonàncies magnètiques al País Valencià resulta més cara que l'oferta des de la xarxa pública, el Servei de Radiodiagnòstic va fer públic un estudi que conclouia que la concessió de les prestacions ofertes a una empresa externa n'encarria el cost. Per altra banda, els treballadors i les treballadores de l'hospital, contagiades pels efectes de la victòria popular i judicial de la Marea Blanca de Madrid, varen encetar una campanya de mobilitzacions. Entre tots hem guanyat la batalla: el dia 15 de gener, l'actual president de la Diputació, J. Moliner, va fer pública la marxa enrere de la privatització. Des d'ACDESA-Castelló felicitem els professionals sanitaris i tota la ciutadania de Castelló, demanem que no es tornen a repetir intents de privatització com aquest en cap altre centre sanitari i exigim la plena integració de l'Hospital Provincial a la xarxa pública.

La sanitat no es ven, es defensa. ◀

PENSEM

Pròxima estació: #nomofòbia

Alex Romaguera
@AlexRomaguera

Quarts de set de la tarda. El metro transita a mig gas pel subsòl de Barcelona. En una panoràmica en diagonal, observo els usuaris com teclegen el seu mòbil. S'hi relacionen lliccant el dit de forma compulsiva. En aquell moment, el monitor del vagó escupa la notícia sobre l'increment de persones atropellades l'últim mes mentre es distreïen amb l'smartphone per la via pública. L'instant s'ha d'immortalitzar: busco l'aplicació i retrato la filera de passatgers atrapatats per aquests dispositius d'última generació. Retinc la imatge i la passo com a arxiu al Twitter, al Facebook i al Tuenti. Espero que la *piulada* circuli per l'autopista virtual i esdevingui *trending topic* a la xarxa. Ningú no s'ha immutat, el silenci tan sols s'esquerda per la megafonia i el

degoteig de *whatsapps* que entretenen els companys de viatge. Capto l'escena en vídeo aprofitant que el metro s'ha aturat davant d'un plafó que ofereix iPhones a preu de saldo. Col·loco els *frames* al mòbil mentre s'activa el diari electrònic que hi tinc per defecte. No hi ha res més *cool* que conèixer l'actualitat en temps present, són coses del *mainstream*, diuen. Faré un *hashtag* de la situació, m'infiltraré al Branch i al Medium, dues noves xarxes, i així multiplicaré el meu poder d'influència. Abans d'arribar a l'estació, comento la jugada a un col·lega mitjançant el Hangouts, l'últim *hit* en videoconferències. Ja ho tinc al Youtube, perquè les imatges han de circular abans no caigui el capvespre. El comboi para a temps, he de baixar. Connecto el Google maps, enfilo camí cap a l'exterior i, mentre anoto els *mails* que he de respondre, entro a la consulta. El doctor em comunica el diagnòstic: tinc #nomofòbia. ◀

COM S'HA FET

Aquesta setmana el Víctor ens informa que "un dels objectius del grup d'Audiovisuals és reunir-se de forma regular, un cop per trimestre. El dimarts 28 de gener hem fet la primera reunió del 2014 amb els següents punts: presentació de nous membres, valoració del 2013 i millora de dinàmiques internes, propostes audiovisuals i projectes en curs, campanya interna "#CCAudiovisuals, campanya publicitària: Comparteix la DIRECTA i campanya publicitària: 8 anys de DIRECTA. El grup està obert a tot tipus d'incorporacions, així com sinèrgies amb altres col·lectius audiovisuals." Com veieu hi ha moltes Directes i us podeu apuntar a la que més us agradi, si us agrada fer video, podeu preguntar per en Víctor. D'altra banda, seguim apretant per arri-

bar a les 2014 subscripcions en aquests inicis d'any. Les subscripcions són la base econòmica d'aquest projecte i la millor manera que teniu per col·laborar-hi. Tot i que sempre hem anat creixent en número de subscriptors, des del primer dia, seguim necessitant-ne moltes més. El manteniment de la web, la revista setmanal, l'aprofundiment en la qualitat dels articles, de la informació que donem, de com la donem i també en tots els serveis informatius que fem, com ara l'agenda, requereixen de molta feina i també moltes despeses. Així que si encara no esteu subscriptes us animem a fer-ho i si ja hi esteu us animem a subscriure a les vostres famílies, amigats, parelles o companyes. Us necessitem a totes. Moltes gràcies i fins la setmana que ve. Salut!

EL RACÓ IL·LUSTRAT

/ KNY SMILE

Edita: Associació per la Difusió Sense Límits (ADSL)
Dipòsit Legal: G-1528-2005

C. Riego núm. 37 baixos esquerra, 08014 Barcelona
www.directa.cat
directa@setmanaridirecta.cat
Tel: 935 270 982 // Mòbil: 661 493 117

CC LICÈNCIA CREATIVE COMMONS
Reconeixement-No Comercial-Sense Obra Derivada 2.5

Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:

- 1. Reconeixement. Heu de reconèixer el crèdit de l'obra de la manera especificada per l'autor o el licenciadador.
- 2. No comercial. No podeu utilitzar aquesta obra amb finalitats comercials.
- 3. Sense obres derivades. No podeu alterar, transformar o generar una obra derivada d'aquesta obra.

Quan reutilitzeu o distribuïu l'obra, heu de deixar ben clars els termes de la seva llicència. // Algunes d'aquestes condicions poden no aplicar-se si obteniu el permís del titular del dret d'autor. El dret derivat d'us legítim o qualsevol altra limitació reconeguda per la llei no queda afectada per l'anterior. // Aquesta publicació té una llicència Creative Commons Attribution-NoDerivs. NonCommercial. Per veure una còpia d'aquesta llicència visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/> o envieu una carta a Creative Commons, 559 Nathan Abbot Way, Stanford, California 94305, USA

Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric. El setmanari Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

ÀREES DE TREBALL DE LA DIRECTA

redaccio@directa.cat — edicio@directa.cat — fotografiadirecta@directa.cat
audiovisuals@directa.cat — il.lustracio@directa.cat — administracio@directa.cat
subscripcions@directa.cat — distribucio@directa.cat — publicitat@directa.cat

QUI SOM?

REDACCIÓ Estirant del fil David Bou i Marc Font
Així està el pati Jesús Rodríguez i Manu Simarro
Impressions Adrián Crespo i Isa Benítez
Quaderns d'Il·lucrua quadernsillucrua@directa.cat
Roda el món Oriol Andrés i Roger Suso
Expressions Anna Pujol Reig i Helena Ojeda
Poca Broma Rafael Morata
Barri Internet Hibaí Arbide, Josean Llorente i Carles Bianco
Agenda Arnau Galí
La indirecta Alex Romaguera
FOTOGRAFIA Robert Bonet
IL·LUSTRACIÓ Núria Frago
CORRECCIÓ Laia Bragulat
EDICIÓ Marc Iglesias
COMPAGINACIÓ Roger Costa
PUBLICITAT Anna Pujol Reig
DIFUSIÓ Ferran Domènech
SUBSCRIPCIONS i **DISTRIBUCIÓ** Lèlia Becana
ADMINISTRACIÓ Karminha
PROGRAMACIÓ WEB Projecte Ictineo
DISSENY GRÀFIC Jose Tèllez, Sergio Espin i Núria Ribes

CORRESPONSALIES

BAIX LLOBREGAT: baixllobregat@directa.cat
BERGUEDA: bergueda@directa.cat
BARCELONÈS NORD: barcelonesnord@directa.cat
EL CAMP: elcamp@directa.cat
GIRONA: girona@directa.cat
L'HORTA: horta@directa.cat
MANRESA: manresa@directa.cat
MARRESMA: maresma@directa.cat
MENORCA: menorca@directa.cat
OSONA: osona@directa.cat
RIPOLLÈS: ripolles@directa.cat
SABADELL: sabadell@directa.cat
SOLSONÈS: solsones@directa.cat
TERRASSA: terrassa@directa.cat
TERRES DE L'EBRE: terresebre@directa.cat
TERRES DE PONENT: terresponent@directa.cat
VALLÈS ORIENTAL: vallesoriental@directa.cat

AQUEST NÚMERO S'ENVIJA A IMPREMTA EL DIA 28

MIRALLS

Itziar González:

“Les institucions polítiques estan organitzades per ser opaques”
pàg. 4 i 5

TRANSFORMACIONS

Multireferèndum: fer créixer la democràcia
pàg. 6 i 7

Les ocultacions de Palomares

El gener de 1966, un bombarder de l'exèrcit nord-americà carregat amb quatre bombes atòmiques va xocar a ple vol amb un avió que li havia de subministrar combustible sobre la població andalusa de Palomares. A més de l'ocultació de les conseqüències de l'accident, durant quaranta vuit anys, la població de Palomares ha esdevingut el banc de proves de les investigacions militars dels Estats Units, dirigides per Wright Langham, 'mister Plutonium'. La desinformació i el desconeixement ha planat sobre l'episodi. Actualment, la zona continua contaminada amb plutoni.

Jordi Bigues
afons@directa.cat

A les 10:22 hores del dilluns 17 de gener de 1966, ara fa 48 anys, el bombarder estratègic B-52 de l'exèrcit nord-americà va xocar en ple vol amb un avió nodrissa procedent d'una base nord-americana de subministrament. El bombarder havia de ser alimentat per prosseguir el vol de retorn als Estats Units, procedent de la frontera entre Turquia i la Unió Soviètica. Havia sortit el dissabte 15 de gener i tornava a la base aèria de Seymour Johnson, a Goldsboro (Carolina del Nord).

S'havia previst llençar els bidons radioactius a la fossa marina que hi ha sobre l'illa de Menorca

Es tractava d'una operació rutinària. A l'anada, l'avió nodrissa va sortir de la base aèria de Saragossa i, a la tornada, un de similar ho va fer de la base de Morón de la Frontera, a Cadis. La col·lisió entre els dos aparells es va produir al lloc usual d'aquests aprovisionaments, entre el cap de la Nao i el cap de Gata. Aquest tipus d'operacions eren observades diàriament des de la costa d'Almeria, tant per la població de la zona com per l'espionatge soviètic.

Fruit de la col·lisió provocada per un error d'acoblament, set membres de la tripulació dels dos avions van morir, mentre que quatre dels tripulants del

B-52 van poder saltar amb paracaigudes i salvar la vida. El xoc va provocar la deflagació de 110.000 litres de combustible. L'explosió es va poder observar des de ben lluny, ja que es va produir a 9.500 metres d'altura. Un dels tripulants, probablement el pilot del bombarder, va sortir disparat, aferrat a la seva cadira, i es va estampar en una plaça de Palomares, una pedania del terme municipal de Cuevas de Almanzora.

Les bombes nuclears

El bombarder accidentat formava part de la força nuclear militar nord-americana que estava apuntant permanentment els enemics de la guerra freda: la Unió Soviètica, els seus estats satèl·lits i la República Popular de la Xina. Des de terra (rampes llançamíssils), mar (submarins i vaixells nuclears) i aire, desenes de milers de bombes apuntaven l'enemic. En aquells moments, els EUA tenien –concretament– 340 avions bombarders B-52 amb un mínim de quatre bombes atòmiques d'1,5 megatonnes cadascuna (la potència real de les bombes balla segons les fonts). Els EUA disposaven, aleshores, del nombre més elevat de bombes atòmiques del món, 31.982, i la Unió Soviètica, de 6.000 a 10.000 (n'arribaria a tenir 45.000). Tot un arsenal capaç d'immolar la humanitat sencera.

L'avió sinistrat portava quatre bombes atòmiques *Mark 28*, cada una d'elles d'1,5 megatonnes. Es tractava d'uns artefactes de prop de 800 Kg i d'1,5 metres de llargària per 0,5 metres d'ample. Dues de les bombes van quedar més o menys intactes gràcies als respectius paracaigudes: una d'elles va

caure prop de la desembocadura del riu Almanzora, la segona va anar a parar al mar i es va anar allunyant de la costa per la brisa marina. Les altres dues bombes van caure amb el paracaigudes cremant: una, en un solar del poble de Palomares i l'altra, a la serra d'Almagrera, propera a la població. Aquesta caiguda violenta va implicar la detonació de l'explosiu convencional que és imprescindible per accionar el procés d'explosió nuclear. Però, en aquells moments, les bombes no tenien accionats els mecanismes per explotar. El contingut i la carcassa de les dues bombes van quedar escampats en bocins. Entre aquests materials, hi havia el plutoni de la bomba, que es va disseminar en forma d'aerosol.

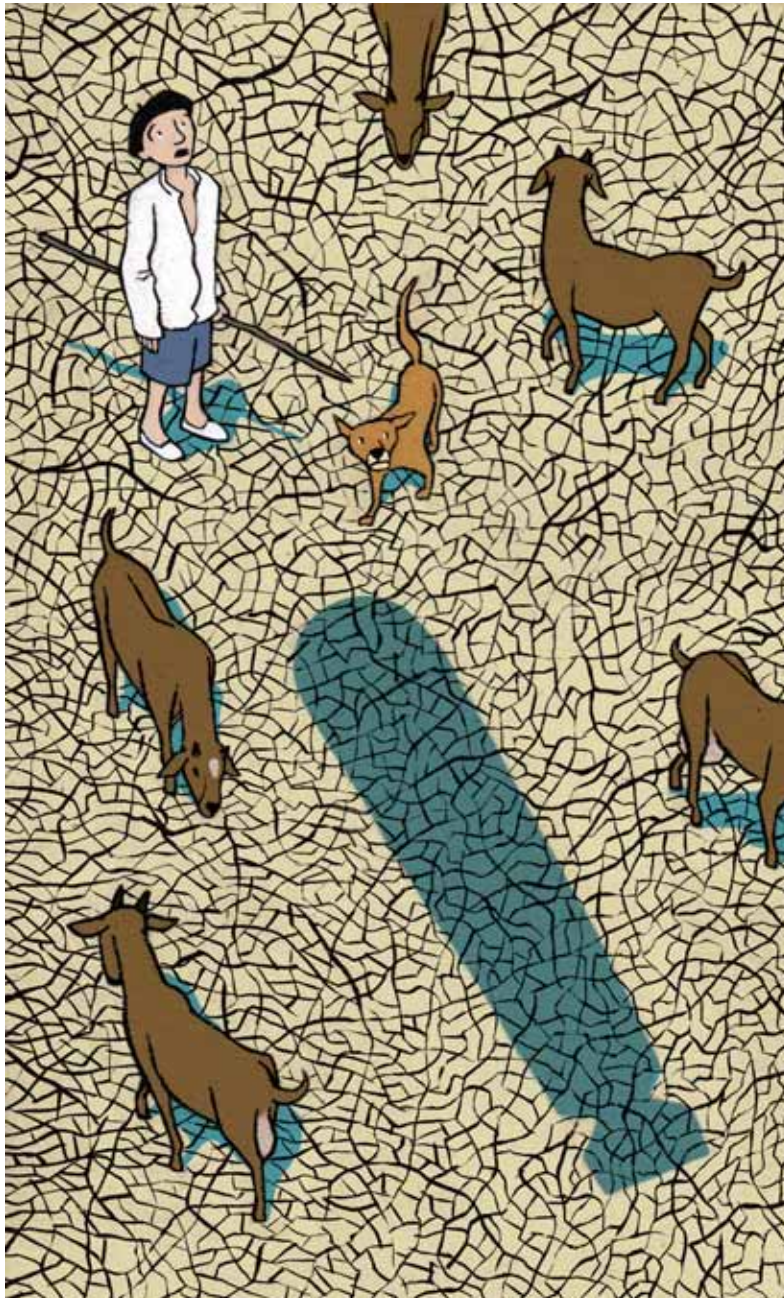
Reaccions a l'accident

Després de la caiguda dels avions, es va iniciar el que s'anomenaria *Broken Arrow 5* (operació Fletxa trencada número 5) i que va acabar vuitanta dies després, a les portes de la Setmana Santa, amb la presentació mediàtica de la bomba recuperada del fons marí. Les operacions amb aquest nom batejaven els dispositius de reacció davant d'accidents nuclears militars, molts dels quals eren amagats. Però, en el cas de Palomares, l'ocultació resultava impossible, ja que l'accident s'havia produït a la mateixa població i les restes dels avions estaven escampades en una zona habitada. Amb tot, sí que es va intentar amagar el caràcter nuclear de l'accident i, sobretot, la pèrdua d'una de les bombes al mar.

El desplegament de vaixells de la sisena flota de la marina nord-americana, d'aviació i de tropes terrestres va ser descomunal i sense precedents. Estem parlant de milers de soldats acampats. Segons es deia, el motiu d'aquest desplegament era la contaminació del sòl i les dificultats per trobar la quarta bomba. El territori va quedar aïllat i les carreteres d'accés, controlades per la Guàrdia Civil, al servei de les tropes desembarcades.

Palomares està contaminat radioactivament amb plutoni i caldrà descontaminar la zona de nou

En aquells moments, el règim franquista se sostenia gràcies a la ferotge explotació, la manca de drets, l'emigració i el turisme. Manuel Fraga Iribarne, ministre d'Informació i Turisme, representava una nova manera de consolidar la dominació feixista. El dictador Francisco Franco va intervenir molt directament en el procés d'ocultació i es va dissenyar una estratègia de banalització de l'accident nuclear, una combinació de folklorisme i teatralització. Es va poder veure imatges de televisió que mostraven el perruquer del poble afai-

tant alts càrrecs militars nord-americans, practicant l'estil *campechano*. Així mateix, el famós bany de Fraga i de l'ambaixador dels Estats Units va omplir el NO-DO, el noticiari propagandístic del règim, de visió obligatòria a totes les sessions dels cines. Aquesta posada en escena va esdevenir la imatge que tothom recorda de l'accident.

La manca de respostes a l'accident s'ha d'entendre pel context de repressió i d'esclafament de l'oposició a la dictadura. Dos anys abans, el 1964, s'havia produït la primera manifestació anti-nuclear a Madrid, una petita concentració contra la presència nord-ameri-

IL·LUSTRACIÓ:
Seisdedos

cana. La capacitat de mobilització era molt difícil aleshores i encara més fer-ho d'immediat. En aquest context, va aparèixer un personatge en escena: la jove duquesa de Medina Sidonia, que va revoltar el poble andalús contra un tracte injust. Isabel Álvarez de Toledo, que no tenia ni 30 anys, va arribar a Palomares amb el seu Seat 1.500 de color negre, el cotxe dels cacics i les autoritats. Potser per això va poder esquivar l'aïllament de la comarca.

Allà, a Palomares, va saber que els americans marxaven i que no pagarien ni el 10% del que la gent demanava com a compensació pels danys causats. Davant

d'aquesta injustícia, va promoure una manifestació del veïnat de Palomares a Madrid. Però, sota el règim franquista, manifestar-se no era un dret i, després de ser empresonada i condemnada pel Tribunal de Orden Público (TOP), va marxar a l'exili i va passar a ser anomenada, despectivament, amb l'oxímoron de *la duquesa roja*.

La descontaminació

Després de l'accident, les autoritats van mesurar la contaminació radioactiva del plutoni –un dels tòxics més letals–, en van recollir les restes i van col·locar el sòl contaminat en bidons de 209 litres. També es van fer clots –dissimuladament tapats– on s'enterrava tot el que no era fàcil de recollir. Tot plegat es feia sota l'atenta mirada dels organismes reguladors de l'energia nuclear nord-americans, dirigits pel doctor Wright H. Langham (1911-1972), conegut com a *mister Plutonium*, una mena de Mengele de la guerra freda. Langham, cap d'investigació biomèdica de la divisió de Salut del Laboratori Nacional de Los Alamos, havia alliberat aerosols al desert de Nevada per veure els efectes de la radioactivitat alfa (a la qual pertany el plutoni) sobre el medi i els animals. Concretament, sobre cabres i burros. El seu nou laboratori de Palomares incloïa persones i, com que li mancaven els animals, la Junta de Energía Nuclear (JEN) franquista va rebre l'ordre de comprar cabres i burros, que es van deixar triscar per les terres abandonades de la zona per poder analitzar-ne la sang i les vísceres.

Si alguna de les bombes hagués explotat, gran part de la península Ibèrica i el nord de l'Àfrica s'haurien convertit en espais inhabitables

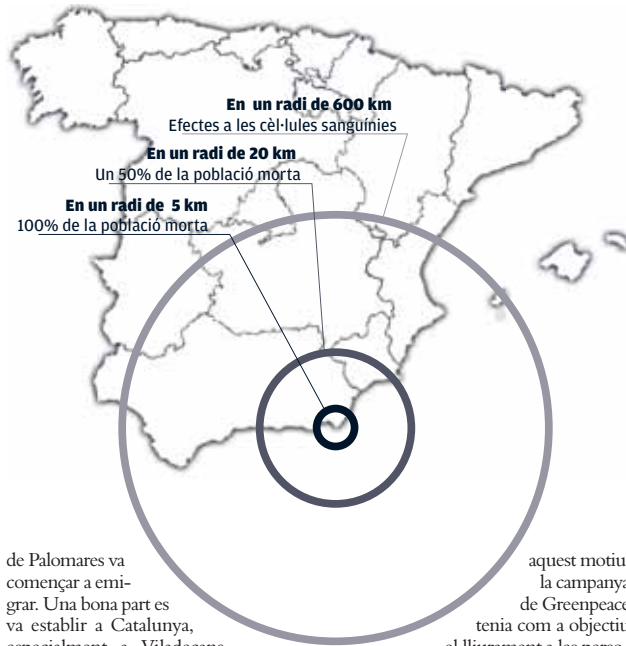
El programa de seguiment el dirigia Emilio Iranzo, de la JEN, que rebia un milió de dòlars de Los Alamos anualment (les xifres ballen segons les fonts). Constituïda per fanàtics i fonamentalistes, la JEN era un organisme impulsat per l'almirall Luis Carrero Blanco, mà dreta de Franco fins que ETA el va fer volar pels aires. L'objectiu d'aquest organisme era desenvolupar l'energia nuclear, el combustible d'urani i els reactors experimentals a través d'un programa ocult per obtenir armes atòmiques. Així, tant el director de la JEN com el de la fàbrica d'urani d'Andújar pertanyien a l'Armada.

Les persones adultes del poble de Palomares van ser convidades a convertir-se en conills d'índies i anar a Madrid anualment durant dècades. Allà, a les instal·lacions de la JEN de la ciutat universitària, els feien anàlisis de sang per observar la presència de radioactivitat als seus organismes, però sense donar-los-en informació. Però el veïnat

Efectes previsibles de l'explosió d'una bomba H

(d'una potència d'una megatona, les de Palomares eren d'1,5 megatones i n'hi havia 4)

de Palomares va començar a emigrar. Una bona part es va establir a Catalunya, especialment a Viladecans, al Baix Llobregat. A totes aquestes persones, no els feien cap seguiment. Des de la perspectiva del règim, les seves vides no importaven, ni tampoc les de la mainada (tan sols es va analitzar la sang de les persones adultes). Aquelles excursions anuals a Madrid rebien el nom del *Dià de El Corte Inglés*, ja que, després de les anàlisis, hi havia un dinar i anaven a comprar als grans magatzems.

Vint anys després de l'accident, Greenpeace va iniciar una investigació. Segons la legislació espanyola sobre energia nuclear, els danys causats per l'energia nuclear no es poden reclamar si passen més de vint anys dels fets. Per

aquest motiu, la campanya de Greenpeace tenia com a objectiu el lliurament a les persones interessades dels resultats de les proves mèdiques, el contingut de l'historial mèdic i el reconeixement del dret a poder continuar reclamant en cas de patir danys derivats de la contaminació radioactiva. La investigació va revelar l'ocultació criminal que havien dut a terme els governs franquistes i els de la transició (també els encapçalats per Felipe González), així com la irresponsabilitat de la JEN i dels càrrecs responsables nord-americans.

L'any 1986, un informe encarregat per l'alcalde de la pedania de Palomares al Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris de Barcelona (CAPS) i fet a la llum de la informació disponible

Comparació de les bombes nuclears d'Hiroshima, Nagasaki i Palomares

HIROSHIMA:

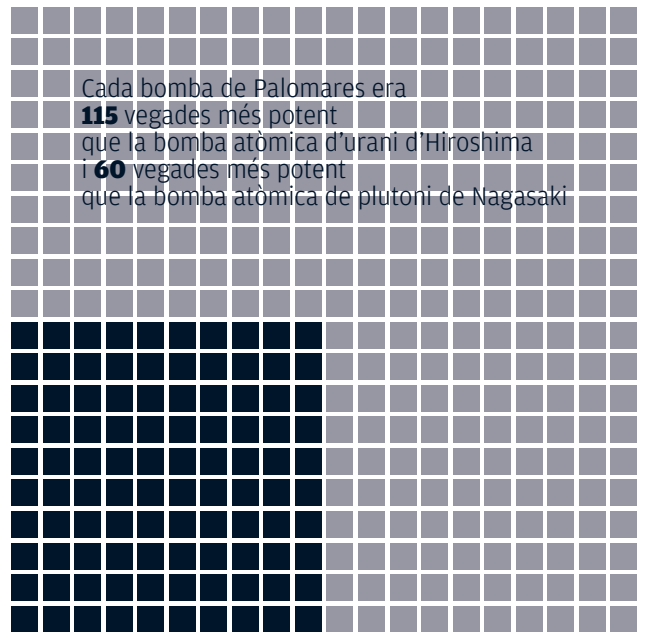
13.000 tones de TNT

NAGASAKI:

25.000 tones de TNT

■ = 15.000 tones de trinitrotoluenè (TNT)

PALOMARES:

Cada bomba de Palomares era **115** vegades més potent que la bomba atòmica d'urani d'Hiroshima i **60** vegades més potent que la bomba atòmica de plutoni de Nagasaki

FONT: REVISTA Der Spiegel 1966

va revelar que la zona de Palomares continuava contaminada radioactivament i presentava uns nivells de presència de plutoni dels més elevats del món. Havien fet falta vint anys més per reconèixer la crua realitat. Ara, finalment, es reconeix que Palomares està contaminat radioactivament i que

caldrà descontaminar la zona de nou. Així ho confessa el Consejo de Seguridad Nuclear, després d'haver-ho negat durant dècades. Potser fins i tot caldrà parlar de responsabilitats criminals. Ningú no hauria de descartar que una fiscalia, potser nord-americana, obrís una investigació.

Què fer amb els bidons?

A la platja de Palomares, s'anaven acumulant els bidons. Tots tenien material contaminat radioactivament. Terra, vegetals, arena, restes dels avions i bocins de les bombes. Diuen que es van arribar a reunir un total de 4.829 bidons (1.700 tones). Quin era el seu destí? Dos d'ells es van destinar al laboratori de Los Alamos i els 4.827 restants, al cementiri nuclear de Savannah River (Carolina del Sud). Inicialment, però, s'havia previst que el vaixell *Boyce* llencés els bidons radioactius a la fossa marina que hi ha sobre l'illa de Menorca, de prop de 3.000 metres de profunditat. Es tracta de la primera vegada que aquesta informació es publica a casa nostra. Jacques-Yves Cousteau, el comandant Cousteau (1910-1997), va ser qui va aixecar la llebre i la premsa d'Alemanya se'n va fer ressò. Això va obligar el govern espanyol i les autoritats nord-americanes a canviar la destinació dels bidons.

Què hauria pogut passar?

Els càlculs del que hauria pogut passar són pures especulacions. Ningú no n'ha fet cap estudi detallat. L'any 1966, la revista alemanya *Der Spiegel* va publicar un informe de Flora Lewis, una prestigiosa periodista nord-americana. Lewis va demanar informació per fer un càlcul a partir dels efectes de l'explosió d'una única bomba d'una megatona –equivalent a un milió de tones de trinitrotoluenè (TNT), a la qual cal afegir la toxicitat de la radioactivitat–, tot i que, en realitat, l'explosió de Palomares hauria estat com a mínim sis vegades superior, ja que cadascuna de les quatre bombes tenia 1,5 megatones (malgrat que, segons *The Wall Street Journal* i la revista *Time*, la potència total era de 25 megatones, 6,25 per bomba). Sigui com sigui, gran part de la península Ibèrica i el nord de l'Àfrica s'haurien convertit en espais inhabitables, a més de les pèrdues humanes i ambientals que hauria provocat una deflagració d'aquest tipus.

La premonició de Kubrick

L'accident de Palomares s'havia filmat dos anys abans, el 1964. Es pot veure a l'inici de la pel·lícula de Stanley Kubrick *Dr. Strangelove, or How I Learned to Stop Worrying and Love the Bomb*, estrenada en castellà amb el títol *¿Teléfono rojo? Volamos hacia Moscú*. Als títols de crèdit inicials, fets amb una tipografia molt innovadora, es pot veure un avió nodrissa alimentant un bombarder B-52, una escena amb un fort contingut eròtic, una penetració en ple vol amb una música dolça i relaxant de fons.

Itziar González: “Les institucions polítiques estan or

González (1967) va ser regidora del districte de Ciutat Vella de Barcelona durant tres anys, fins que va dimitir arran de la denúncia que va fer del cas de l'Hotel del Palau de la Música. Aquell episodi va servir per posar sobre la taula la cara fosca del model turístic de Barcelona i li va arribar a costar amenaces de mort. Actualment, aquesta urbanista s'ha allunyat del focus mediàtic de la política institucional i es troba còmoda dins el grup impulsor de Parlament Ciutadà, una plataforma que aposta per unes formes de fer política diferenciades de les dels partits tradicionals.

Carles Masjà
entrevista@directa.cat

Què pot aportar Parlament Ciutadà als moviments socials?

Parlament Ciutadà és un espai d'aprenentatge polític de la ciutadania. Actualment, les plataformes ciutadanes i els activistes estan fent la veritable política i ajuden la gent a entendre què passa, mentre que els partits polítics, els mitjans de comunicació i les institucions, sovint, simplifiquen i manipulen aquesta realitat. La ciutadania s'enfronta a reptes molt complexos, per això ens hem hagut d'anar especialitzant en qüestions ambientals, habitatge, energia, salut... Hem cartografiat els diferents actors i les lluites que hi ha al territori i hem intentat crear espais perquè es reconeguin mútuament i puguin descobrir les complementarietats. Volem visibilitzar que totes aquelles persones que treballem pel bé comú podem compartir un mateix espai que faci de grup de pressió ciutadà.

“Com a urbanista, em fascina redibuixar una Catalunya postcapitalista”

Els últims anys, s'han fet intents semblants de coordinar els moviments socials, però no han acabat de funcionar. Què fa pensar que aquest cop serà diferent?

Els intents de confluència s'han fet partint de fronts polítics. Per exemple, amb fronts d'esquerres, on es pretenia unir partits històrics amb altres moviments i organitzacions. Jo crec que són dues cultures diferents i que no es poden unir, ja s'ha produït un trencament. L'estructura i el funcionament dels partits tenen moltes possibilitats d'esdevenir opaques i antidemocràtiques i, en canvi, estan sorgint noves organitzacions que tenen una dimensió de proximitat i horitzontalitat, com ara les CUP, Procés Constituent, Podemos, Equo...

Quines relacions teniu amb organitzacions com l'Assemblea Nacional Catalana (ANC) i el Procés Constituent de Teresa Forcadell i Arcadi Oliveres?

L'Assemblea Nacional Catalana (ANC) té alguns elements d'organització jeràrquica, però ha assolit una capillaritat important al territori i ha motivat moltes persones. Al nostre grup, impulsor hi col·labora gent que també és de l'ANC, per tant, des del principi, hi ha hagut la idea que tenim l'oportunitat de definir un nou país des del punt de vista democràtic i social. Ens movem en un camp de forces on els vectors municipalistes que han introduït les

CUP són molt rellevants, com també ho són les adhesions a la proposta de Procés Constituent. És molt rellevant que hàgim vist Narcís Serra gairebé sense paraules davant David Fernández. Tingues en compte que els fills dels meus amics volen ser polítics perquè van veure l'escena de la sandàlia a la televisió.

Quina és la teva posició pel que fa al procés d'autodeterminació de Catalunya?

El pas previ és el territori de la qualitat democràtica, aquest és el meu veritable país. Si la comunitat política catalana

FOTOGRAFIA
Robert

Organitzades per ser opaques”

aconsegueix construir aquest espai, crec que ens haurem avançat a la resta d'estats europeus.

Poses molt èmfasi en la participació de la ciutadania. Quines perspectives obre la celebració de la consulta del 9 de novembre de 2014?

És molt simptomàtic que s'hagi ajornat fins al 9 de novembre. La meua hipòtesi és que, a Catalunya, la gran transformació es produirà a partir de les eleccions municipals del maig de 2015, perquè sorgiran les lluites per la democràcia des de la proximitat, amb programes d'autogovern proposats des de molts municipis i oficines ciutadanes de control dels pressupostos. Són les eines que s'estan creant des dels moviments socials per participar més directament als municipis. Per això hem d'anar amb compte i no centrar massa l'atenció en el 9 de novembre. Segurament, no passarà res: verificarem que no es pot fer la consulta i els mitjans faran que ens desviem del que és realment important, que és canviar els nostres ajuntaments. Molts activistes frisem per una acció de construcció i autoorganització ciutadana a les municipals.

Vas ser regidora del districte de Ciutat Vella pel PSC a l'Ajuntament de Barcelona del 2007 al 2010. Arran de la teua experiència, creus que la corrupció correspon a casos puntuals o bé és una estructura plenament arrelada en el nostre sistema polític?

Quan entro en un edifici, sempre em fixo en les esquerdes i vaig fer el mateix quan vaig entrar a l'Ajuntament. El principal problema era l'opacitat. És a dir, les tinències d'alcaldia concentraven gran part del pressupost, no se sotmetien a cap control i estaven allunyades de la ciutadania. En canvi, els regidors de districte, que érem els que manteníem el contacte amb el carrer, teníem un pressupost molt minso i no podíem influir sobre les polítiques de les tinències d'alcaldia. Per això crec que les institucions polítiques actuals estan organitzades per ser opaques i, per tant, estan preparades per desviar fons, ser arbitràries i acabar treballant per grups de pressió concrets. El cas de l'Hotel del Palau de la Música n'és un exemple molt clar.

“Em preocupa una independència econòmica de Catalunya que afavoreixi unes oligarquies financeres i deixi el poble al marge”

Quina és la lliçó més gran que n'extreus, de tot plegat?

Gràcies al veïnat i a la premsa, es va demostrar que era un planejament urbanístic irregular, però l'Ajuntament no va voler fer marxa enrere. Per això em vaig veure obligada a dimitir perquè, si no, em convertia en còmplice. Per primer cop, no vaig poder ser conciliadora i em vaig convertir en dissident d'un sistema dissenyat per amagar i fer que els que no han estat votats puguin influir sobre els càrrecs electes. Jo no tenia cap poder i l'alcaldia, encara menys. En canvi, Millet en tenia molt més. Gràcies a aquesta experiència, he començat a reivindicar la salut de la política i els espais col·laboratius.

Ara, tinc molt clar què estic construint una alternativa a aquests espais tan rancis i perillosos per al benestar de la gent. I com a urbanista, em fascina redibuixar una Catalunya postcapitalista que torni a tenir en compte l'energia, els conreus, el transport públic.

Arran del cas, vas patir amenaces i fins i tot van entrar a casa teva. Vas trobar a faltar suport per part del teu entorn dins l'Ajuntament?

Em vaig quedar molt sola proposant accions polítiques concretes, com un pla d'usos que posés restriccions als hotels i els apartaments turístics. Al final, semblava que el problema fos jo i no els grups de pressió hotelers o els funcionaris corruptes. Tot aquest problema es va focalitzar en mi, cosa que em va fer tornar molt fràgil. Arran de tot això, vaig aprendre a no mostrar-me mai més sola, a no fer res sense haver comprovat que ho volen més persones. Per això no faré cap proposta per a Ciutat Vella si no és amb el compromís de la xarxa veïnal. Encara estem molt lluny de ser una ciutadania implicada en el govern d'allò comú, encara ens limitem a delegar. Per culpa d'aquesta crisi i el maltractament institucional que estem patint, ens adonem que cal implicació. Els atacs personals em van fer aprendre que no es pot pretendre ser cap Joana d'Arc.

T'han titllat d'ingènua pel fet d'intentar canviar la política institucional des de dins?

Sí. Però també vaig detectar i denunciar les màfies internes de l'Ajuntament, em vaig dedicar a cartografiar les

xarxes d'economia criminal i vaig començar a veure que Millet ens prenia el pèl... Vols dir que això és ser gaire ingènua? Potser sí que vaig pagar una innocentada, perquè vaig entrar a l'Ajuntament pensant que, gràcies a la meua tenacitat, perseverança i formació com a urbanista, podria canviar les coses. En certa manera, les vaig canviar, ja que el Pla d'Usos que vaig presentar el van retirar immediatament.

Creus que encara som a temps de fer un pas enrere, o bé el model turístic heretat dels Jocs del 92 va provocar una fractura social massa gran?

L'any 92, es va fer una acció conjunta entre la ciutadania i la municipalitat, però es va amagar la resistència d'alguns col·lectius que ja van avisar que aquest model tindria conseqüències. Les plataformes crítiques van quedar silenciades mediàticament i va quallar la idea que estàvem fent un urbanisme modèlic. Es va invertir per millorar façanes, equipaments i patrimoni urbanístic i vam recuperar el front marítim. Però, després, van arribar molts paràsits que van convertir Barcelona en un espai d'especulació financera. A Ciutat Vella, hi va haver un assetjament immobiliari espectacular... No et pots imaginar la quantitat d'habitatges i edificis que van ser comprats per empreses amb seu a paradisos fiscals. D'altra banda, es va atorgar una capacitat impressionant al lobby hotelier i el Consorci de Turisme per decidir la política turística, sense cap mena de control democràtic per part de la ciutadania. Trigarem molt a refer-nos de les conseqüències que va provocar tot aquest model. L'única possibilitat és que els voltors immobiliaris marxin a altres ciutats arran de la crisi.

“Vaig denunciar les màfies internes de l'Ajuntament, vaig cartografiar les xarxes d'economia criminal i vaig començar a veure que Millet ens prenia el pèl...”

Quina importància té el port de Barcelona en aquest model?

És preocupant el creixement desmesurat d'una infraestructura que és de propietat privada asiàtica i que està entrant en una dinàmica d'activitats relacionades amb el blanqueig de capital i el tràfic de persones. Legalment, el port és una zona franca, amb policia i regles de funcionament autònomes, cosa que està marcant algunes polítiques. En aquest sentit, una de les coses que més m'amoïna de l'horitzó d'una Catalunya independent és que acabem esdevenint una mena de Suïssa mediterrània i que, a Moscou i a Pequín, els interessos siguem un paradís fiscal, sobretot tenint en compte que aquí tenim molta vocació històrica de polític a qui agrada fer de banquers. Tenim La Caixa molt crescuda i només ens faltava un gran port i un monocultiu turístic. Una independència econòmica que afavoreixi unes oligarquies financeres i deixi el poble al marge em preocupa. Per això crec que ens hem de concentrar en els municipis, en les lluites i els continguts, i oblidar-nos d'aquestes estratègies nacionals i econòmiques globals.

Multireferèndum: fer créixer la democràcia

La proposta de multireferèndum, nascuda dels moviments socials, és senzilla: promoure un referèndum popular múltiple organitzat per la ciutadania que permeti debatre i decidir sobre diverses qüestions d'interès públic, sobre temes d'impacte en les condicions de vida i les llibertats col·lectives. Senzilla, però ambiciosa. La proposta té lloc en un Estat com l'espanyol, en

una nació com Catalunya on, ben lluny de països com Suïssa o Alemanya, hi ha poques eines de participació ciutadana directa: les iniciatives legislatives populars són limitades i no prosperen i els referèndums no són vinculants. L'objectiu del multireferèndum és fer créixer la democràcia i avançar cap a la democràcia directa.

Lourdes Berdié

quadernsdillacrua@setmanaridirecta.cat

L'any 2009, la Plataforma Som lo que Sembrem va presentar una Iniciativa Legislativa Popular (ILP) sobre cultius i aliments transgènics al Parlament de Catalunya. Després d'una intensa campanya iniciada el febrer de 2008, havia recollit més de 105.000 signatures i comptava amb el suport de prop de 100 entitats, 60 municipis i quatre comarques. El juliol de 2009, el Parlament va rebutjar l'admissió a debat de la ILP. Gairebé un any i mig de feina i esperances es van trobar amb el cop de porta de la cambra de representants.

A finals de 2010, les filtracions de Wikileaks van posar de manifest la connivència entre la classe política, Monsanto i l'ambaixada dels Estats Units. Un cable de 2009 informava que el director comercial de Monsanto a l'Estat i el secretari d'Estat d'agricultura, Josep Puxeu, havien mostrat la seva preocupació a la diplomàcia americana pels últims esdeveniments referents als transgènics a Catalunya (ILP) i havien demanat que els Estats Units pressionessin Brussel·les. Les converses s'havien produït poc abans que el PSC, el PP i CiU presentessin la moció que evitava el debat sobre la ILP de Som lo que Sembrem a Catalunya.

Després de més de 60 iniciatives i 30 anys, només hi ha hagut una ILP que hagi aconseguit tenir impacte sobre una llei a l'Estat espanyol

Any 2012: Riudaura. Un petit poblé de la Garrotxa es va assabentar, per casualitat, de la concessió de permisos de prospecció i viabilitat per l'extracció de gas de pissarra del subsòl a través de la tècnica de la fractura hidràulica (*fracking*). Ben aviat, una vintena d'entitats –entre elles, també Som lo que Sembrem– van cons-

tituir, a Cervera, la Plataforma Aturem el Fracking (PAF). El secretisme amb què s'havia dut la concessió dels permisos va indignar la ciutadania. Així ho recollia el manifest: "Aturem el fracking perquè s'oculta rere un entreteixit de processos administratius opacs que impliquen un greu atac al poder de decisió dels governs locals i, per tant, una acció despòtica de menyspreu cap a la ciutadania i els ajuntaments, els seus òrgans de govern més propers".

Prop del solstici d'estiu de 2013, en una assemblea celebrada a Tornabous (Urgell), Aturem el Fracking i Som lo que Sembrem van coincidir en la voluntat de sotmetre a referèndum les tècniques de fractura hidràulica i els transgènics a Catalunya. Davant la impossibilitat de

La consulta es vol fer coincidir amb les eleccions europees del maig de 2014

-
Àngel Monlleó

convocar un referèndum legal vinculant des de la ciutadania i l'absència de formes de decisió directa amb relació a les problemàtiques d'interès públic, neix el multireferèndum.

Iniciatives legislatives populars

L'article 87.3 de la Constitució espanyola, desenvolupat en la Llei Orgànica 3/1984 de 26 de març, recull les iniciatives legislatives populars com una forma de participació directa de la ciutadania. La llei espanyola exigeix la presentació d'un mínim de 500.000 signatures en un termini de nou mesos, blinda temes i, a diferència del que passa a altres països europeus, no permet la validació de la ILP en referèndum. Després de més de 60 iniciatives i 30 anys de l'aprovació

de la llei que regula les iniciatives legislatives populars, només una ILP ha aconseguit tenir algun impacte sobre una llei: la reclamació dels deutes comunitaris a les comunitats de propietàries, una iniciativa inclosa dins la reforma de la llei de propietat horitzontal de 1998.

A Catalunya, la situació no és gaire diferent. Tot i que, segons veus expertes, la llei d'iniciatives populars catalana de 2006 és la més avançada de l'Estat espanyol –perquè només exigeix 50.000 signatures, accepta signants a partir dels setze anys i permet que les promotores intervinguin al ple i retirin la iniciativa per evitar que les diputades la manipulin–, a Catalunya, només una ILP ha aconseguit reflectir-se en una llei: la llei de l'abolició de les curses de braus. El

Parlament té la darrera paraula: tampoc no hi ha opció de referèndum vinculant. En l'actualitat, el Parlament de Catalunya està tramitant una nova llei de consultes no referendàries que tampoc farà vinculants els resultats.

Democràcia directa electrònica

A Appenzell Inner-Rhoden i Glaris, dos cantons suïssos, una vegada a l'any se celebra la Landgemeinde, una reunió que es fa en una plaça pública, a través de la qual el poble aprova lleis, pressupostos i reformes constitucionals. Suïssa s'ha convertit, per a molta gent, en el referent mundial dels referèndums després d'haver convocat la població a les urnes quasi 250 vegades durant els darrers 120 anys.

Tot i que, a Catalunya, només s'exigeixen 50.000 signatures, l'única ILP que ha desembocat en llei ha estat la de l'abolició de les curses de braus

Les Landgemeinde, però, no són les úniques formes d'exercir la democràcia directa. El futur de la democràcia suïssa és a la via electrònica. Després d'un centenar de proves a escala federal durant els darrers deu anys, el govern està disposat a introduir el vot per Internet de manera generalitzada, tot i que ho farà de manera gradual i començarà pels vots de les ciutadanes que es troben a l'estranger. D'aquesta manera, seran el segon país que ho fa, després que Estònia ho introduís durant les eleccions municipals de 2005.

Laomenada democràcia electrònica, democràcia digital o *e-democracy* utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) en els processos de

decisió i participació democràtica. Si bé s'albira la necessària incorporació de les TIC en el procés de presa de decisions, la seva aplicació genera molt de debat entre governs i activistes d'arreu del món. La gent que n'és partidària es mou entre dos extrems. Per un costat, hi ha l'ús del vot electrònic per millorar el rendiment de la democràcia representativa i, per l'altre, es planteja substituir la democràcia representativa per mecanismes de democràcia electrònica. Encara hi ha moltes preguntes de caire tècnic, com la identificació segura de la ciutadania, o procedimentals, com evitar la intervenció dels *lobbies*.

Les consultes socials a Catalunya

El 12 de març de 2000, coincidint amb les eleccions generals legislatives que van atorgar la primera majoria absoluta al govern popular, es va celebrar la Consulta per l'Abolició del Deute Extern a l'Estat espanyol, una consulta social il·legalitzada i reprimida pel govern d'Aznar. De les 489 localitats acreditades per fer la consulta, només es van obtenir resultats a 264. A Catalunya, més de 20.000 voluntaris van aconseguir que 188 dels 210 municipis hi participessin i l'experiència es va repetir una setmana més tard a 27 poblacions. Tres anys després, la Plataforma Aturem la Guerra va organitzar una consulta popular on el 95% de la població va expressar que el govern del

La primera assemblea per promoure la iniciativa de consulta múltiple es va fer el 6 d'octubre de 2013 a Balaguer

-
Dolors Pena

La ciutat de Vic va acollir la tercera assemblea Multireferèndum el desembre de 2013

-
Dolors Pena

Partit Popular hauria d'haver convocat un referèndum per decidir si l'Estat espanyol havia d'entrar en guerra amb l'Iraq; hi van participar més de 60.000 persones. Mig any abans, l'octubre de 2002, més de 70 persones provinents d'Anglaterra, Alemanya, Hongria, Itàlia, Irlanda, Suècia, Holanda i Suïssa es van reunir a Barcelona per articular una Consulta Social Europea. El projecte, que no es va arribar a desenvolupar, buscava posar en evidència la complicitat entre la democràcia electoral i la dictadura econòmica de les grans corporacions per caminar cap a una democràcia real. Una dècada després, el ressò internacional dels moviments de reforma democràtica ha vingut per quedar-se, tal com demostra la consolidació de trobades com Agora99, impulsades durant les protestes contra el Banc Central Europeu al Blockupy Frankfurt del maig de 2012.

Sembrant el multireferèndum

Durant la tardor de 2013, el col·lectiu Multireferèndum ha anat sembrant la idea nascuda a Tomabous i s'ha enxarxat amb altres col·lectius interessats a fer una consulta a la ciutadania. Plataformes com Aigua és Vida i la Xarxa per la sobirania energètica (nascuda de la PAF) s'han afegit a la iniciativa. També hi han participat activament col·lectius que treballen la democràcia directa com el Parlament Ciutadà –on podem trobar el grup de Consulta Popular del 15M– o el partit Pirates de Catalunya. S'hi han implicat col·lectius com Independència per canviar-ho tot, el sector ecològic de la Unió de Pagesos, entitats ecologistes com l'Associació Naturalistes de Girona, Alternativa Verda, Dia de la Terra, Ecoconsum, la Universitat Indignada, la revista *Sobirania Alimentària*, Biodiversitat, Cultura, la CUP Nacional, assemblees de Procés Constituent... Com a observadors del procés, hi participen Ca la Dona o la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca i també compta amb la simpatia de les

assemblees del 15-M, la Iniciativa per una Renda Garantida Ciutadana, Dempeus per la Salut Pública o la Plataforma Auditoria Ciutadana del Deute.

#25dMaig

25 de maig de 2014: eleccions europees. Aquest dia, un esdeveniment marcarà l'agenda de la democràcia directa: el multireferèndum del 25 de maig de 2014. La votació es durà a terme els dies previs i fins a la mateixa data de les eleccions europees. Serà una bona ocasió per reivindicar la democràcia de proximitat, la democràcia directa. La campanya de debat s'iniciarà a principis d'abril, dues setmanes abans de l'inici del vot electrònic, que es vol presentar el 23 d'abril, juntament amb una prova pilot de vot presencial. El debat durarà fins al 23 de maig. Al llarg d'una setmana, del 18 al 25 de maig, tindrà lloc el vot anticipat a les entitats col·laboradores que facilitin espais per disposar de meses electorals. Es preveu que caldran al voltant de 1.000 persones fedatàries i 5.000 voluntàries per assistir al procés de votació i debat de la campanya.

Una llavor de futur

La iniciativa es presentarà públicament el 12 de febrer, acompanyada d'una campanya de micromecenatge a través de la plataforma Goteo.org i de la presentació de l'eina de vot, una modificació d'Agora Voting desenvolupada per Pirates de Catalunya. El procés de construcció de multireferèndum deixarà unes eines –vot electrònic vinculat al debat en línia–, una xarxa de col·lectius vinculats entre ells, uns aprenentatges, unes pràctiques i unes col·laboracions que pretenen potenciar al màxim el debat i la participació directa.

Durant les eleccions europees, la iniciativa Multireferèndum reivindicarà la democràcia directa i de proximitat

El resultat vol ser una eina per a futures convocatòries sobre altres temàtiques que no s'han pogut incorporar en aquesta primera experiència. Davant una democràcia segregada pel poder econòmic i on la participació directa de la ciutadania es veu limitada i, fins i tot, blindada amb unes iniciatives legislatives populars que no prosperen i unes lleis de referèndums i consultes que estan lluny de ser vinculants, cal impulsar nous mecanismes, nous instruments efectius de democràcia directa, cooperatius, autogestionats per la ciutadania i el teixit social actiu català, afortunadament molt nombrosos. En definitiva, és ineludible atrevir-se a construir, entre totes, la democràcia del 99%, la democràcia de la multitud.

• info: www.multireferendum.cat
TWITTER: @multireferendum

(Des) Equilibris

FOTOGRAFIA: Martí Casanelles

Et vaig veure sortir un matí que plovisquejava en direcció al mercat. Duïes un farcell replet de plàtans penjat del braç esquerre i el teu fill de tres anys que s'arrapava amb força a l'altra mà. Portaves una brusa blanca esquitxada de forats i una faldilla vermella amb el voraviu descosit. T'havies trenat els cabells amb gràcia i llües dues polseres daurades que dringaven amb cada pas.

Et vaig discernir conduint la camioneta blanca que havies heretat del teu pare entre el trànsit d'aquell migdia al centre de Port-au-Prince. Feies sonar el clàxon per saludar el cotxe granat que carrisquejava uns metres més endavant i mostraves als transeünts un somriure expectant amb quatre dents desdrençades. T'havies posat una camisa grisa ben estripada, amb una insígnia al pit i tres taques de pintura al coll.

Et vaig reconèixer una tarda mentre retornaves a casa per un carrer de terra humida amb els peus descalçats. Caminaves

amb la mirada concentrada en algun punt incert del teu horitzó. T'havies engiponat un vestit blau sense botons amb els rivets de les mànigues d'un blanc destenyit. Portaves una cadira a cada braç i dues més encavallades sobre el cap. Aquell dia no havies pogut anar a escola ni jugar amb les teves amigues.

Et vaig distingir a la sortida de l'església un vespre calorós fent girar el rosari entre els dits. T'havies recollit el cabell blanc amb destresa i murmurejaves alguna pregària a mig camí entre el record i l'oblit. El teu vestit negre centellejava amb la llum d'una foguera encesa a pocs metres i les teves cames robustes i maldrestres procuraven l'últim esforç abans d'abatre't contra el llit.

El dia que la terra va trontollar a Haití, ningú li havia parlat mai abans de tots els vostres equilibris. Jo no sé si hi éreu. En tot cas, no ens hem tornat a veure.

Montse Mestre Casadesús

RODA EL MÓN

14
Ucraïna avança cap una situació de gran violència sotmesa al pols geopolític entre Occident i Rússia

16
Un megaprojecte de corredor eòlic amenaça les comunitats indígenes i l'ecosistema de l'istme de Tehuantepec

ORIENT MITJÀ // LES CONVERSES ENTRE UNA PART DE L'OPOSICIÓ I REPRESENTANTS DEL GOVERN D'AL-ASSAD GENEREN POQUES EXPECTATIVES ENTRE LA POBLACIÓ SIRIANA

Desconfiança i recel davant el diàleg amb el règim sirianà

Nicolas Lupo
Beirut (Líban)
@niluso

Sembla que la població siriana no té moltes expectatives sobre els possibles acords que puguin sorgir de les reunions que estan tenint lloc a la ciutat suïssa de Montreux des del 22 de gener entre representants del règim i de l'opositor Consell Nacional Sirianà. Amb la mediació d'una quarantena de països i de les Nacions Unides, es va escenificar la primera trobada cara a cara entre polítics d'ambdós bàndols. Mentrestant, la lluita entre l'exèrcit i els grups de l'oposició i també entre els diferents grups opositors no s'atura a Síria i desenes de persones moren cada dia, ja sigui arran de la violència, per la manca d'aliments o a causa de diferents malalties.

Un dels pocs acords que es podrien materialitzar és l'extensió de l'alto el foc en algunes localitats assetjades

“Em fa la impressió que l'únic que s'aconsegueix amb aquestes negociacions és legitimar encara més el règim sirianà de cara a l'estranger”, diu Amer, un sirianà de Damasc que viu a Beirut i que també critica l'oposició que ha acudit a Suïssa. És extremadament difícil trobar algú que cregui en la possibilitat que sorgeixi un mínim acord entre les parts que apunten a la fi de la violència i doni pas a una transició amb la participació dels diferents grups implicats. El document de Ginebra I, que compta amb l'aprovació dels Estats Units i Rússia i que demana la formació d'un govern de transició, no sembla que s'hagi de formalitzar a la convenció actual.

Han hagut de passar quasi tres anys des de les primeres manifestacions perquè el

règim i el principal grup polític opositor, amb seu a Istanbul i el Caire, acceptin assistir a una mateixa conferència. Van trigar menys d'una hora a insultar-se. Les reunions van tenir un pròleg esperpèntic, un més en el desgavell diplomàtic en què s'ha convertit la qüestió siriana. Ban Ki Moon, el cap de les Nacions Unides, va invitar l'Iran a la conferència, però es va retractar al cap de vint-i-quatre hores. Oficialment, perquè l'Iran -agent clau en el conflicte- es negava a signar el comunicat que demanava un govern de transició. Extraoficialment, per les pressions dels Estats Units i l'Aràbia Saudita, ambdós presents a Suïssa i també amb un rol important a Síria.

Un dels possibles acords que es podria materialitzar és l'extensió de l'alto el foc en algunes localitats per permetre l'enviament de provisions d'aliments i ajuda mèdica. Alguns llocs, com ara el centre d'Homs o el camp de refugiades palestines de Yarmouk, fa mesos que estan

rodejats per tancs i efectius de l'exèrcit sirianà i la població que hi viu ha denunciat morts per inanició i per falta de tractament mèdic. La setmana passada, el règim va permetre l'entrada d'alguns camions d'ajuda a Yarmouk, però la mateixa agència per les refugiades de les Nacions Unides ha denunciat les dificultats imposades, principalment pel règim, per accedir-hi.

Les analistes no creuen que s'arribi a cap acord en aquesta conferència. Joshua Landis, director d'un centre que analitza el Pròxim Orient, diu que el règim es troba en posició de força -ja que ha aconseguit assegurar territoris clau mentre, molt lentament, guanya terreny- i que l'oposició política arriba molt dividida. Landis no descarta la remota possibilitat “d'una divisió del territori sirianà davant l'estancament militar, tot i el rebuig de la majoria de sirians”.

Molts dels grups que formen la Coalició Nacional Siriana (CNS) s'han negat

a participar en les negociacions i una agrupació interna de partits opositors va rebutjar l'oferta del CNS per assistir-hi. “Demaneu un diàleg constructiu, honest i creïble entre l'oposició i el règim (...) Creiem que l'única solució és política”, afirmava poc abans de la conferència Haytham al-Manna, un dels directors del Comitè Nacional de Coordinació, que agrupa tretze partits d'esquerra. A més de les divisions entre representants de l'oposició, es qüestiona l'autoritat que del CNS sobre els grups armats. La creació del Front Islàmic ha deixat l'Exèrcit Sirianà Lliure (ELS), braç armat del CNS, en una posició marginal, ja que el primer -format per moltes brigades antigament associades a l'ELS i que ara són el principal grup armat opositor- no reconeix els representants que han assistit aquesta setmana a Suïssa com a interlocutors vàlids.

Ban Ki Moon va convidar l'Iran a la conferència de Montreux, però es va fer enrere al cap de vint-i-quatre hores

“Quan escoltes el discurs dels representants del règim a Montreux, sembla que s'estigui rient de tot i de tots”, diu Amer, “perquè quasi ningú no ha contestat la seva autoritat durant els últims 30 anys i no creuen que ningú tingui dret a fer-ho”. El viceministre d'exterior ha declarat: “Qualsevol que estigui esperant la dimissió del president viu en un món mític, així doncs, deixeu-los continuar amb Alicia en terra de meravelles”. Però Amer també critica l'oposició perquè no sap com afrontar el règim i perquè són persones que apliquen una manera semblant de fer política. “No saben què fer i, si no saben articular una alternativa viable, per a mi, no tenen cap credibilitat”. ◀

Refugiats sirians a Hatay, Turquia, segueixen la cobertura de les converses de pau a Ginebra / ERDAL TURKOGLU

UCRAÏNA // SOTMESA AL POLS GEOPOLÍTIC ENTRE OCCIDENT I RÚSSIA, UCRAÏNA AVANÇA CAP UNA SITUACIÓ DE GRAN VIOLÈNCIA

El gran perill

Rafael Poch-de-Feliu

Berlín

@La_Directa

Quan es publiquin aquestes línies, potser Ucraïna ja ha apuntat el desenllaç de la seva crisi: ja sigui amb un fràgil pacte nacional aconseguit a la Rada, amb concessions per ambdues parts i eleccions presidencials aquest any (hipòtesi optimista), o bé amb algun improbable intent sagnant de *posar ordre* mitjançant mesures d'excepció, d'aplicació més que problemàtica. El poder és al carrer i, més que cap a una revolució, empeny -si oblidada la balança- cap a una *smuta*, una situació de caos i convulsió violenta.

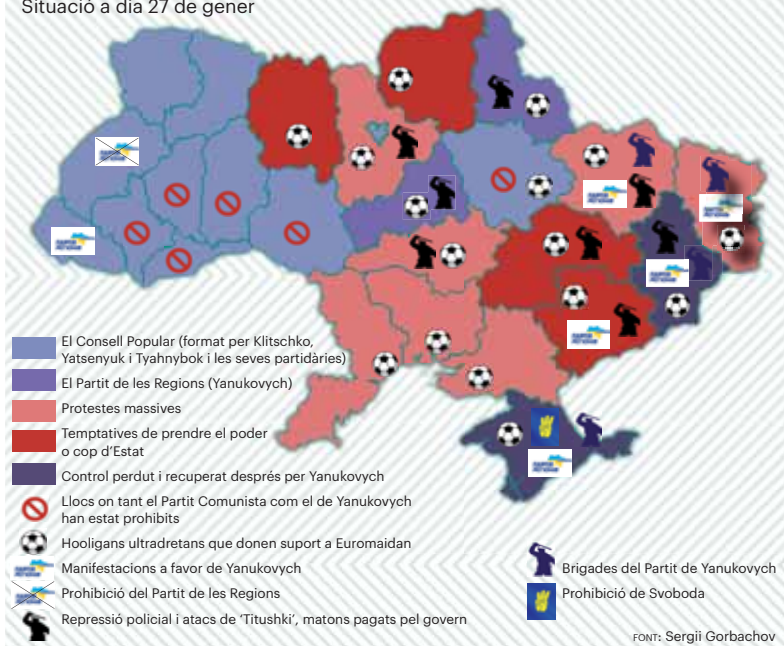
La situació és molt perillosa. La seva amalgama de revolta llibertària i pols geopolític entre Occident i Rússia amenaça amb degenerar en una situació de gran violència, extrem que, fins ara, el poble ucraïnès sempre ha estat capaç d'eludir amb pactes i acords d'última hora. Aquesta capacitat ha caracteritzat Ucraïna des de la dissolució de l'URSS i és el seu gran capital. Encara que aquests pactes no signifiquin grans victòries, mantenen equilibris vitals en una nació sotmesa a influències de veïns molt forts. Després que l'oposició rebutgés una proposta de pacte molt significativa, caldrà veure si s'aconsegueix un acord sobre unes eleccions anticipades aquest any (toquen el 2015) i es pot contenir la deriva cap al caos. Aquests dies, Kíev es troba en unes coordenades situades entre el Belgrad dels mesos de setembre-octubre de l'any 2000, quan una revolta induïda des de l'exterior va derrocar Milosevic, i l'actual Atenes de les protestes contra la troïca i contra la involució neoliberal.

Sense un acord bàsic, l'horitzó no és la revolució ni el canvi de règim, sinó el caos i la convulsió violenta

La primera coordenada és la pressió i els diners occidentals invertits des de fa anys per forçar un *canvi de règim* que orienti definitivament Ucraïna cap a l'hegemonia occidental. Aquesta pretensió és factible a llarg termini -sempre que Rússia, amb el seu règim tan poc social i tan semblant a l'ucraïnès, continuï sent inservible per Ucraïna com a model-, però, a curt termini, no ho és: el país tindrà el seu cor partit durant molts anys encara i ignorar-ho pot ser motiu d'una enorme violència. La segona, perquè el vector popular ucraïnès vol un canvi cap

Protestes a Ucraïna Qui controla les administracions?

Situació a dia 27 de gener

FONT: Sergii Gorbachov

a una societat menys corrupta i injusta -i aquí Rússia no pot ser el model-, que no es diferencia pas, en el seu impuls ètic, de la que hi pugui haver a Atenes o al 15-M. L'actual moviment popular rebutja el sistema oligàrquic, però qualsevol sistema nou que es creï haurà de mantenir la dualitat ucraïnès, cosa que implica una espècie de coalició i compromís. Sense això, el país esclata.

Sigui quina sigui la importància del vector popular, la seva energia es dilueix en caos; amb grups d'ultradreta que es barregen amb la majoria en escamots organitzats i equipats, per un costat, i amb matons parapolicials de civil treballant en conjunció amb els efectius antidisturbis, a l'altre. En aquestes situacions, els més barroers són els que triomfen. És un miracle que, amb l'inusitat nivell de desafiament i violència registrat fins ara -amb l'ocupació de més de mitja dotzena d'edificis i seus ministerials del centre de la capital i diverses seus regionals del govern, cosa inimaginable a Occident- hi hagi hagut pocs morts. Aquesta virtut ucraïnès amb prou feines es comprèn a Moscou (on l'escenari d'una revolta social antioligàrquica a Rússia provoca esgarrifances). Però aquest miracle no serà etern perquè, sense un acord bàsic, el seu horitzó no és la revolució ni el canvi de

règim, sinó la *smuta*, el turbulent caos de la història eslava-oriental, cosa que, al cap i a la fi, afecta poc el seu resultat, sempre violent, caòtic i inestable per poc durador.

És el que dona la suma de les dades en presència. A un costat, un govern desprestigiat i vacil·lant, confrontat a una protesta que creix davant l'evidència dels seus escrúpols i vacil·lacions. "No hi ha molts països que tinguin unes forces de seguretat que tolerin aquest tractament en una situació similar", ha dit significativament l'expresident Leonid Kravchuk. Viktor Yanukovich, l'actual president, és, sens dubte, un home entre pressionat i apadrinat per Moscou, representant dels magnats de l'est del país i desprestigiat -davant uns, per feble i pusil·lanime; davant uns altres, per la corrupció familiar que l'envolta, i davant la majoria, per ambdues coses. Però, a l'altre costat, el panorama no és millor: una oposició sense programa ni líders. En el seu lloc, tres personatges; el boxador Vitali Klitschko, un producte potenciat des de Berlín per Merkel i la Fundació Konrad Adenauer; l'economista Arseni Yatsenyuk, exgovernador del Banc d'Ucraïna i partidari de les receptes de la UE i l'FMI, i l'ultradretà Oleh Tyahnybok, de Svoboda, un partit que ha mantingut relacions amb els neona-

zis de l'NPD alemany. Aquest trio, que ja ni controla el carrer, no representa un canvi real per a la situació social del país, però encarna l'aposta de la UE i dels EUA.

Yanukovich buscava dividir els seus adversaris, però, en la seva oferta, hi havia concessions fonamentals que apuntaven cap a una desescalada: va oferir el càrrec de primer ministre a Yatsenyuk i un altre alt càrrec a Klitschko. I també una marxa enrere de les lleis d'ordre públic. El rebuig va ser temerari i ha vingut acompanyat d'intents d'ocupacions i ocupacions de noves seus governamentals a regions on l'*Euromaidan* té pocs suports. És crucial entendre que, quan es parla del *vector popular*, la referència no és Ucraïna, sinó la meitat d'Ucraïna. El país sofreix igualment un règim de capitalisme oligàrquic no gaire diferent del rus, síntesi negativa dels règims oligàrquics de l'Europa en crisi, però la seva identitat està dividida. Això determina el pacte i condemna tot maximalisme que ho ignori a un horitzó de violència.

L'est i el sud d'Ucraïna, que és on viu la majoria de la població, no estan interessats en una ruptura amb Rússia. Aquesta part del país no ha pres la paraula. En aquest silenci, en les forces encara ocultes, hi ha un geni que pot sortir de l'ampolla. I la UE ho ha ignorat, ha preferit jugar amb foc. Rússia és molt més conscient de la situació i ha intentat comprar l'estabilitat d'Ucraïna amb 15.000 milions de dòlars, més 2.000 milions anuals en rebaixos del preu del gas, mentre la UE només proposava un programa d'ajust suïcida i més "convergència en política exterior i de seguretat" contra Moscou.

L'oposició no representa un canvi real per a la situació social del país, però encarna l'aposta de la UE i dels EUA

Ucraïna, un dels països més pobres d'Europa, potser està pitjor. La divisió d'Ucraïna és una tragèdia, també per a Rússia. Encoratjar-la, des de Berlín, Brussel·les, Varsòvia i Washington, sembla més un crim que no un error. La fórmula del senador John McCain que "Ucraïna és un país que vol ser europeu, no rus", és una solemne simplicitat. Que els habituals bel·licistes -eterns apologetes de l'OTAN (Timothy Garton Ash, André Glucksmann, Bernard Kouchner, Mark Leonard i demés)- la subscriu en un manifest d'intel·lectuals, afirmant que "estem davant l'intent d'implantar un govern autoritari i el retorn a l'òrbita imperialista de Rússia", cosa que "representa un perill per a la UE, la seva integritat moral i potser institucional", ens situa en el mateix escenari irresponsable i criminal que va fomentar des de fora la sagnant implosió iugoslava durant els anys noranta. No cal contribuir a la crisi interna d'Ucraïna, sinó pal·liar-la fomentant l'acord intern. És que no n'han tingut prou amb Síria? 4

RÚSSIA // LA DARRERA SETMANA DE GENER EL RUBLE VA REGISTRAR EL SEU VALOR MÉS BAIX DES DE FA CINQ ANYS

L'eco de la crisi arriba a Rússia (però ningú no l'escolta)

Àngel Ferrero
Berlín
@angelferrero

Amb tota l'atenció dels mitjans de comunicació centrada a Ucraïna i, en menor grau, en els Jocs Olímpics d'Hivern a Sotxi -ja sigui per la crida al boicot per part de grups LGTB+, els sobre costos i la corrupció o l'amenaça d'un atemptat comès pels grups islamistes del Caucas Nord-, dues notícies han passat desapercubudes, tot i que, a llarg termini, poden ser tan importants com les dues primeres. La primera és la devaluació del ruble, que aquesta setmana ha registrat el seu valor més baix des de fa cinc anys. Segons l'agència RIA Novosti, el 27 de gener, 1 dòlar costava 34 rubles i 1 euro, 47,5 rubles. Amb la devaluació del ruble, les autoritats busquen augmentar les exportacions russes, especialment les de matèries primeres i hidrocarburs,

Les 'regions' russes comencen a denunciar amb insistència el creixent dèficit fiscal amb Moscou

que recentment han enregistrat una lleugera caiguda i de les quals depèn, en gran mesura, l'economia russa. Un economista rus citat pel digital *Rabkor.ru* adverteix, però, que "els russos hauran de pagar aquesta devaluació amb una pèrdua del poder adquisitiu i la capacitat d'estalvi i amb salaris més baixos. Per a les empreses orientades al mercat intern, comportarà pèrdues". Arran de l'entrada de Rússia a l'Organització Mundial del Comerç, durament criticada pel Partit Comunista, "les importacions fins i tot podrien augmentar al mercat rus" i per-

Estació central de trens de Krasnoyarsk, ciutat reclamada com a nova capital de Rússia per diverses veus / MORETISO

judicar, en conseqüència, les manufactures nacionals, incapaces de competir. Segons aquest expert, aquesta devaluació "només beneficiarà les grans empreses" i també afectarà la imatge internacional de la divisa, que pretenia convertir-se en una moneda de referència per als països emergents. Els bancs russos es van sotmetre immediatament a un test d'estrès per comprovar la seva resistència a una devaluació més gran.

MALESTAR RESPECTE A MOSCÚ

La segona notícia són les veus creixents dels "subjectes federals" (popularment conegudes, senzillament, com a "regions"), unes veus que rarament són escoltades per les corresponents que viuen a la capital i que denuncien un creixent dèficit fiscal amb Moscou, que, tot i ser una ciutat, té estatut d'entitat administrativa. Moltes ciutats de la Sibèria -que tenen una den-

siat demogràfica baixa i una producció industrial i tecnològica i una explotació de matèries primeres superior a les de la Rússia central- denuncien que els seus impostos s'utilitzen per sanejar els pressupostos federals i, sobretot, per finançar l'aparell administratiu de la capital (considerada l'aparador del país), cosa que genera dèficit pressupostari i no beneficia les regions més pobres, que continuen arrossegant mancances en infraestructures i serveis públics. Es tornen a sentir veus que demanen traslladar la capital a Krasnoyarsk o Irkutsk (més properes a Àsia) i a Novosibirsk es convoquen manifestacions regularment sota el lema *Deixem d'alimentar Moscou!* (una referència a la consigna impulsada pels nacionalistes: *Deixem d'alimentar el Caucas*). Recentment, Ilya Varlamov, un conegut blocaire rus, va publicar una estadística que mostrava el desequilibri territorial en matèria fiscal en

una entrada titulada *Deixem d'alimentar Moscou* i que acabava amb la frase: "Millor que alimentem Omsk" -una població del sud-est de la Sibèria. El 1998, quan el ruble va patir una forta depreciació i els bancs a Moscou van fer fallida, els governadors regionals van crear els seus propis bancs per mantenir les línies de crèdit i les economies regionals en marxa. Un any més tard, l'alcalde de Moscou, Yuri Luzhkov, va reunir diversos governadors regionals en una candidatura comuna, Tota Rússia, amb l'objectiu de disputar el poder a Boris Ièltsin, desactivada a l'últim moment. L'analista i polític nord-americà Zbigniew Brzezinski fins i tot va arribar a especular amb la possibilitat de crear tota mena de moviments separatistes artificials -molt semblants a la Lega Nord italiana- amb l'objectiu de desintegrar Rússia i eliminar un poderós adversari polític del pla internacional. L'última devaluació del ruble és un avís per a les autoritats russes de la possibilitat que es pugui repetir la situació.

El govern de Putin, no tem tant l'oposició (principalment moscovita) com a la crisi. Alexei Navalni, Pussy Riot o Mikhail Khodorkovskiy, que han rebut una atenció considerable per part dels mitjans de comunicació occidentals (en el cas de Pussy Riot, amb una voluntat clarament instrumentalitzadora), deixen indiferent la majoria de la població russa. La inflació, els serveis públics o el problema de l'habitatge, en canvi, no. En el passat, la devaluació del ruble va donar peu a protestes ciutadanes. El govern rus, conscient d'aquest problema, va impulsar un gir ideològic conservador, el 2013, amb un objectiu doble: alçar una columna de fum per desviar l'atenció i consolidar la seva base social. L'èxit d'aquesta estratègia és innegable: segons una enquesta del Centre Levada (independent), el 68% de les persones enquestades votaria, avui, per Vladimir Putin (un 10% més que el mes de desembre de 2012). ◀

ecofestes
solucions ecològiques per a les teves festes!!

93 837 15 48
www.ecofestes.com

MÈXIC // UN MEGAPROJECTE DE CORREDOR EÒLIC AMENÇA LES COMUNITATS INDÍGENES I L'ECOSISTEMA

Tehuantepec, resistència indígena contra el megaparc eòlic

Adrià Castellón

Vilassar de Mar

@La_Directa

L'istme de Tehuantepec, a Mèxic, és una de les regions més estretes de l'Amèrica Central, fet que la converteix en una de les zones amb més vent de l'Amèrica Llatina. Però el vent no és l'única particularitat d'aquesta regió de gran diversitat ecològica: es tracta d'una zona amb una enorme varietat de recursos naturals i minerals i que alberga, entre d'altres, la selva més ben conservada de l'Amèrica del Nord. La regió, que ha estat molt cobejada, ja compta amb espais fortament industrialitzats. Tanmateix, si encara es mantenen zones rurals sense explotar és, en gran mesura, per la presència -la més important de tot Mèxic- de comunitats indígenes a la regió. Principalment, hi habiten comunitats dels pobles Ikoots i Binni'za, que han estat marginats llargament pel govern central. Tradicionalment, aquestes comunitats han funcionat utilitzant un sistema d'organització assembleari, que es basa en els usos i els costums que recullen el conjunt de normes i lleis tradicionals. Una de les funcions primordials de l'assemblea és gestionar les terres comunals de cada poble.

L'empresa promotora va pactar la cessió de les terres comunals amb les alcaldies i no amb les comunitats

L'any 2012, el consorci transnacional Mareñas Renovables va impulsar un projecte per a la creació d'un parc eòlic en terres comunals dels municipis d'Álvaro Obregón i San Dionisio del Mar, prop de Tehuantepec, a l'Estat d'Oaxaca. L'objectiu era proveir d'energia neta el grup Fomento Economico Mexicano S.A. (FEMSA) i les seves unitats de negoci, entre elles Coca Cola FEMSA, el major embotellador públic de begudes de la marca a nivell mundial. El projecte tenia una quinzena de bancs inversors, entre ells espanyols. No era el primer parc eòlic a la zona. Per la seva posició privilegiada, l'istme va ser l'emplaçament escollit per a la construcció d'un megaprojecte de corredor eòlic i ja hi ha més d'una quinzena de parcs en funcionament.

'Plantón' a la colònia Álvaro Obregón de Oaxaca, una de les comunitats afectades pel parc eòlic

En aquest cas, es tractava del parc més gran que mai s'hagi plantejat a Amèrica i preveia la instal·lació de 132 turbines eòliques en una barrera de sorra, la Barra de Santa Teresa, que crea una llacuna interior coneguda com la llacuna superior. El 95% de la població d'aquests municipis viu de la pesca a la llacuna superior, en concret, d'una espècie de peix que té la seva zona de reproducció al costat de la barrera de sorra on es volen construir les turbines, fet que afectaria notablement el seu hàbitat. La contaminació de les aigües per vessaments de lubricants, la deforestació i l'erosió dels sòls i la mort d'aus són algunes de les conseqüències, ja comprovades, dels parcs. El projecte, doncs, posa en perill un ecosistema que ja és prou fràgil i el mitjà de subsistència d'aquestes poblacions. En un procés caracteritzat per la manca de transparència, Mareñas Renovables va pactar la cessió de les terres comunals per instal·lar el parc eòlic amb les alcaldies de cada poble, acció que suposa una vulneració del dret d'ús de la comunitat sobre els terrenys en qüestió.

El conflicte va produir una crisi en el si de les comunitats indígenes, on només un 30% de la població estava d'acord amb la construcció de les turbines. Les

assemblees populars no van acceptar les donacions de terres a l'empresa d'energia renovable. Tanmateix i amb la col·laboració del govern, es va dur a terme l'expropiació de la zona en disputa. Les assemblees van mobilitzar organitzant plataformes de defensa de la terra amb l'objectiu d'oposar-se a la construcció del pla. "La primera resposta dels pobles va ser la destitució de les autoritats locals que havien acceptat els projectes a canvi de diners sense consultar", explica Juan Carlos Beas Torres, director de la Unió de Comunitats Indígenes de la Zona Nord de l'Istme (UCIZONI).

El 29 d'octubre de 2012, van bloquejar la Barra de Santa Teresa ocupant l'espai on es projectava l'edificació de les turbines i van aturar l'inici de l'obra. També es van produir enfrontaments entre la policia estatal de Oaxaca i la comunitat comunera d'Álvaro Obregón. "La repressió, però, en lloc de fer retrocedir la gent, va donar força al moviment, que es va convertir en un moviment regional en contra dels parcs eòlics", afirma Beas Torres.

Amenaces de mort, agressions físiques, segrestos i detencions il·legals són algunes de les violacions a la integritat que han denunciat les organitzacions indígenes. Beas -que també va ser ame-

naçat de mort- assegura que "a partir del mes de maig, grups de pistolers i sicaris vinculats amb el crim organitzat van començar a actuar a la zona". L'enfrontament va ocasionar greus baralles entre el veïnat. El 28 de març, la ràdio comunitària Totopo, que havia cobert les accions de les organitzacions antièoliques, va patir un atac incendiari que va destruir tot l'equip de radiodifusió.

Les diferents plataformes de protecció de la terra van dur el conflicte amb Mareñas Renovables a judici i van aconseguir una resolució judicial que deia que la construcció del parc eòlic s'havia d'aturar. Tot i així, els xocs es mantenen a les dues comunitats afectades i les assemblees continuen difonent la lluita mantinguda per mantenir l'atenció. "Sembla que hem aconseguit que el projecte es retiri de la barrera de Santa Teresa, però tenim el presentiment que estan buscant entrar per una altra zona", afirma Beas.

'Somos Viento. Resistencia en el Istmo de Tehuantepec contra el proyecto eólico de Mareña Renovables'
Podeu veure el documental a: ves.cat/il6g

/ LOURDES LAO

EXPRESSIONS

Zinemaldia.cat: el salt a la gran pantalla

El Centre Cultural Euskal Etxea ha engegat una campanya de micromecenatge per convertir Zinemaldia.cat en el festival més gran de cinema basc celebrat fora d'Euskal Herria

Anna Pujol Reig
@putxiputxis

Als carrers entortolligats i altament fotografiats per les turistes del barri del Born, hi trobem el Centre Cultural Euskal Etxea, un espai que pretén donar a conèixer i difondre la cultura basca fora dels límits territorials del País Basc. Amb aquesta idea d'ampliar horitzons, enguany, la mostra de cinema basc Zinemaldia.cat, que fa vuit anys que es du a terme al local del centre cultural, es planteja fer un pas endavant i traslladar les projeccions de les pel·lícules a diferents sales de cinema de la ciutat de Barcelona. Tot un repte i, alhora, una aposta valenta i decidida per convertir el Zinemaldia.cat en el festival de cinema basc més important fora d'Euskal Herria.

TOT SUMA PER FER-HO REALITAT

Però, com qualsevol altre projecte cultural que no està enfocad als productes merament comercials, topa amb la falta de finançament per poder llogar sales, pagar viatges i allotjament a les artistes convidades i abonar els drets d'emissió, entre altres coses necessàries per tirar endavant el festival. Per aquest motiu, s'ha engegat una campanya de finançament col·lectiu amb la plataforma Tot-Suma, que treballa amb projectes que mostren una clara vocació social i compromís amb el territori català. Les meces que ajudin a fer realitat aquest projecte rebran diferents obsequis com, per exemple, un abonament per assistir a les onze projeccions de Zinemaldia.cat o el fet de convertir-se en sòcies de l'Euskal Etxea per un any.

De moment, quan falten quinze dies per tancar la campanya, ja es coneixen alguns dels títols que es podran veure

al festival, si es fa realitat. Entre ells, cal fer esment del documental *Izenik gabe, 200x133* (*Sense títol, 200x133*), que mostra el procés de creació del pintor José Luis Zumeta al seu estudi de Navarra. Una peça molt estètica i inspiradora, ja que bàsicament treballa amb el color. Un altre dels films destacables és *El método Arrieta*, del director Jorge Gil Munarriz, una obra molt colpidora i, alhora, vitalista que tracta de dues germanes nascudes amb una incapacitat física que van desenvolupar un nou llenguatge, mitjançant els ulls, per poder parlar i comunicar-se.

'ASIER ETA BIOK'

Un altre dels títols destacats del festival serà *Asier eta biok* (2013, *Asier i jo*), dirigida per Aitor Merino i Amaia Merino i que es podrà veure als cinemes Girona. Aquest documental comença quan un dels directors del film, Aitor Merino, i Asier Aranguren eren joves i corrien pels carrers d'Iruña, durant els convulsos i

La mostra es planteja traslladar les projeccions de les pel·lícules a diferents sales de cinema de la ciutat de Barcelona

conflictius anys vuitanta. Aitor va anar a Madrid per perseguir -i aconseguir- el seu somni de ser actor i Asier va seguir amb el seu compromís polític. Anys més tard, el 2002, Asier és empresonat a l'Estat Francès arran de la seva vinculació al comando Nafarroa. Aitor s'assabenta de la notícia mitjançant la premsa i s'adona que el seu entorn no entén aquesta lluita i que fins i tot a ell li costa d'explicar. El 2010, Asier és alliberat i Aitor decideix

anar a trobar-lo amb la càmera a la mà per poder respondre algunes de les preguntes que li havien sorgit i per acostar postures. D'aquestes trobades, en surt el film, que es va presentar a la darrera edició del Festival de Cinema de San Sebastià i va obtenir un èxit aclaparador, tant per part del públic com de la crítica. Des del 9 de gener, Asier Aranguren, juntament amb algunes de les advocades que han defensat els casos de les preses polítiques basques, torna a estar empresonat arran de l'operació que, segons l'Audiència Nacional, va servir per desmantellar una de les últimes estructures operatives de la banda armada ETA. Actualment, Asier era una de les persones que volia intentar facilitar la interlocució del col·lectiu de preses polítiques basques (EPPK) amb agents de diversos àmbits del País Basc i de l'estranger. Finalment, Zinemaldia.cat programarà una sessió dedicada als curtmetratges, la secció Kimuak, on podrem descobrir la creativitat dels nous talents. ◀

Un fotograma del documental 'Asier eta biok' (2013) dirigit per Aitor i Amaia Merino

+info: Zinemaldia.cat
Del 13 al 22 de febrer. Diferents sales de Barcelona
MICROMEENATGE: www.totsuma.cat/projacte/1115/
EUSKAL ETXEA: www.euskaletxea.cat

“A Espanya, el franquisme existeix en carn i os”

Eugenio Merino, autor de l'escultura de Franco tancat en una màquina de Coca-Cola, ens descobreix un treball artístic que remou les consciències per la seva barreja d'humor i irreverència. Quan encara cueja la controvèrsia per 'Franco Always', les seves figures hiperrealistes sobre càrrecs polítics i líders religiosos obtenen el reconeixement de la crítica i entren a les principals galeries del món.

Alex Romaguera
@AlexRomaguera

A l seua taller de Madrid, l'activitat és frenètica. Amb silicona, fibra de vidre, ferro i pèl acrílic, modela figures amb gran precisió, mentre ultima els detalls per exposar *V de Verdugos* a la pròxima fira ARCO, que se celebrarà del 19 al 23 de febrer a la capital de l'Estat. Amb aquesta escultura en forma de màscara, Eugenio Merino interroga el públic sobre qui s'amaga darrere un rostre de pedres precioses. Una aposta per “transformar amb les mans allò que ja existeix”, a través de la qual ha aconseguit mostrar les contradiccions que tenim com a individus i com a societat en general.

L'escultura 'Always Franco' posa en evidència que el dictador es conserva intacte en el subconscient col·lectiu

Va ser amb aquest afany que, el 2012, va crear *Always Franco*, on caricaturitza el dictador congelat dins d'una nevera de la multinacional de refrescos Coca-Cola. L'obra, que va revolucionar l'edició de la Peria ARCO d'aquell any, va fer que la Fundación Francisco Franco presentés una querrela amb l'argument que atemptava contra la dignitat del dictador. Una polèmica que ha donat rellevància a la feina de Merino, per qui *Always Franco*

encarnava la presència del dictador en el subconscient col·lectiu de l'Estat. “A Espanya, el franquisme existeix en carn i os, només cal veure la política religiosa del govern del PP, la relació dels seus dirigents amb el franquisme, el cas omís a la revisió de l'amnistia exigida per l'ONU i a la demanada d'extraditar els torturadors franquistes a l'Argentina”, afirma.

La condescència amb què la dreta tracta el franquisme, però, no es limita a l'episodi d'*Always Franco*, que la justícia va resoldre a favor de l'artista. La Fundación Francisco Franco també s'ha querrelat contra Merino per *Punching Franco*, amb què l'autor recrea el rostre impertèrrit del general. Segons ell, “a Espanya, la política és omnipresent quan l'art té una aroma reivindicativa”, fet que revela la manca de cultura democràtica a l'Estat. “Sempre va bé tenir un amic advocat”, apunta amb ironia.

VIATGE CAP A L'EXPRESSIVITAT

L'aposta de Merino per l'escultura intervinguda es remunta a mitjan de la dècada passada. Anteriorment, havia exposat -a ARCO i a diverses galeries- treballs com *Artoon*, *Freak Show* o les obres col·lectives *Artissima* i *El tamaño no importa*, instal·lacions on jugava amb teles pintades i objectes geomètrics de tota mena. Després d'això, Merino va transitar cap a peces cognoscibles, mitjançant les quals es riu de la societat de consum i denuncia els errors de la política i la religió. És el cas de *Mondolirondo*, una instal·lació de 2006 amb què l'artista critica les llacunes del capitalisme i on trobem un home-ximpanzé, una escultura de Homer Simpson

Eugenio Merino davant de la seva creació 'Punching Franco' / EUGENIO-MERINO.COM

Amb 'Victoria o muerte', l'artista vol mostrar la hipocresia de qui vol la pau fent la guerra / EUGENIO-MERINO.COM

embriagat i imatges bèl·liques amb dibuixos animats com a tel·lo de fons. Unes formes per les quals Merino necessita un ordinador i desenvolupa un treball molt laboriós, que beu de Monty Python, Charlie Hebdo, David Shrigley, Michael Moore i altres grans humoristes.

Com a mostres d'aquesta aposta, Merino va crear *Always* (2007), on, mit-

jançant la figura d'un infant, retreu a les companyies transnacionals els perjudicis que causen als països del Sud; la instal·lació *Global Warning* (2008), mescla de figures i superherois populars, i més tard, *For the Love of Go(D)d* (2009), on apareix l'artista Damien Hirst suïcidant-se amb un tret al cap. D'aquesta manera, Merino immortalitza el màxim exponent de l'anomenada *bombolla de l'art*, a qui les expertes han recriminat l'ús mercantilista que va fer de la producció artística. “Ell i uns quants galeristes es van menjar l'art i ara sembla que ho faci la política i la censura”, denuncia Merino.

'We Don't Need Another Hero' és una crítica a la política armamentística i l'adoctrinament que es fa a les casernes militars

Posteriorment, l'artista va fer un pas més amb *A una patada de la extinció* -on reflexiona sobre la caducitat de la vida davant la permanència dels diamants- i, ja el 2010, el muntatge *We Don't Need Another Hero*, amb el qual critica la política armamentística i l'adoctrinament esquizofrènic que té lloc a les casernes. Ho fa amb l'obra *No Return Policy*, on apareixen dos soldats embolcallats en caixes de fusta per ser enviats al front per correu postal; l'escultura de bronze *Victoria o muerte*, en què una mà fa el signe de la pau envoltada de filferro, o *Celebrating Destruction*, una ampolla de cava de la qual surt escuma en forma de

'Always Franco', exposada a ARCO 2012, va desfermar una airada reacció de la ultradreta / ARCO

bolet nuclear. Tots ells, objectes que contenen una forta càrrega expressiva i que, segons Merino, simbolitzen la dificultat d'avançar cap a un món més just i en pau.

TRANSGRESSIÓ VERSUS CENSURA

Els darrers anys, Merino ha aprofundit en aquest art hiperrealista que apel·la a les consciències i els dubtes del públic. En són un exemple les representacions del general Franco, amb què reflexiona sobre el conservadorisme i la censura que planen en la societat espanyola. "Que una fundació feixista exerceixi pressió sobre les idees ho explica tot", afirma. L'artista madrileny al·ludeix a les maniobres de la Fundació Francisco Franco, que, després de querellar-se contra ell i promoure una basta campanya als mitjans de comunicació, va forçar la junta d'ARCO -presidida per l'excalcalde de Madrid, el popular José María Álvarez del Manzano- a disculpar-se per haver mantingut *Always Franco* a la mostra de 2012. Per Merino, la polèmica va confirmar que "si bé la censura no és directa, es busca l'autocensura amb suggeriments educats".

Amb tot, l'artista ha persistit en la idea d'incomodar el poder, davant el qual, diu: "Reivindico la llibertat de pensament i la no submissió a veritats inqüestionables". També n'és una mostra *Stairway to Heaven* (2012), on apareixen figurants de les tres religions mono-teistes resant els uns sobre els altres.

Merino vol que l'art ajudi a transformar la mentalitat del públic "o que, almenys, estimuli l'autocrítica"

"En aquest muntatge, plantejo que les creences influeixen en les decisions dels nostres governants, que s'encomanen a la verge per resoldre problemes dels quals ells també són responsables", diu Merino. I això -afegeix- passa en "un Estat suposadament aconfessional des de la Constitució de 1978, on tots els ministres són religiosos i alguns d'una secta catòlica". En aquesta i altres obres, Merino presenta la religió com un

obstacle per al progrés de la humanitat i, alhora, indica que el diàleg intercultural és una utopia quan hi ha dogmes pel mig. "Així, difícilment es pot establir un diàleg honest", sentència.

ARTIVISME PERMANENT

A les propostes de Merino, tampoc no hi falten representacions de George W. Bush, Fidel Castro, Hugo Chávez i altres líders polítics. "La idea és reunir-ne una colla amb qui tothom pugui esplaïar-se, per donar a entendre que, allà on és difícil criticar un governant, cal posar-hi el punt de mira".

Per Merino, l'important és que l'art ajudi a transformar la mentalitat de les espectadores "o que, almenys, estimuli l'autocrítica"; d'aquí, l'aposta per figures obertament expressives i en situació ridícula. L'artista segueix els passos de Ron Mueck, Richard Stipl, Evan Penny, Santiago Sierra, Oscar Seco i altres representants de l'hiperrealisme. "Millor les seves creacions que els quadres abstractes de Miquel Barceló, que només serveixen per especular o per penjar en algun despallat decorat", sentència.

L'obra 'Always' denuncia l'impacte de les transnacionals als països del Sud / EUGENIOMERINO.COM

D'aquesta manera és com, als seus 39 anys, Eugenio Merino consolida un estil que indaga en formes tridimensionals carregades de rebel·lia "contra la moral casposa i retrògrada oficial", exclama. Res no el manté més entretingut que aprofundir en aquesta labor col·locant les seves obres en fires i biennals de referència.

La pròxima estació de l'artista madrileny serà la Galeria UNIX de Nova York, on exposarà les seves neveres de dictadors *zombies* i embalsamats. Una oportunitat per oferir un discurs que, també enguany, es plasmarà amb un projecte compartit amb la revista *Mongolia*, on "es barrejarà art, reivindicació i activisme". Tot plegat, amb l'objectiu de remoure les consciències i despertar la crítica social del públic. ◀

COOPERATIVA AUTOGESTIONÀRIA
www.laciotatinvisible.coop
ATREVEIX-TE A IMAGINAR-LA

terra d'escudella
www.tdk.cat

menú al migdia
carta de nit
taules d'embotits
amanides
patates braves
cerveses artesanes
cultura popular
exposicions

C/ Premià, 20 baixos. Sants (Bcn)
tel 93 422 16 13

direcció (ordinis)
vissio

Pg. de Sant Joan, 12. 1er. 1a. planta. Barcelona
L'Altamira
www.negociosycomunicacion.com

Ha sigut un èxit?
Ha volgut una independència jurídica?
T'ofertem per descompte tots els nostres plans.

PRIMERA CONSULTA GRATUÏTA.

SERVISIS JURIDICS VERDUMERIC
C/ Aragó, 11. L'Hospitalet del Penedès. Barcelona. Catalunya

+ = X

La nostra suma
MULTIPLICA

eco5 GRUP COOPERATIU
www.grupcooperatiu.com

COL·LECTIU RONDA

assessorament JURÍDIC
a PERSONES i entitats
d'economia SOCIAL

www.ronda.coop

“Hem procurat fugir de la pugna de sigles i d'organitzacions”

Entrevista a David Andreu i Josep Sabaté, autors de ‘Llavors de Llibertat. Cala i la generació oblidada’, un documental sobre la història de l'independentisme contemporani narrat a través de la figura del militant Josep de Calassanç Serra.

Oriol Fuster Cabrera
@oriolfc

En la realització d'un documental com ‘Llavors de Llibertat. Cala i la generació oblidada’, es corria el risc de caure en l'hagiografia. On es troba l'equilibri entre l'homenatge i el rigor periodístic?

David Andreu: Des del primer moment, havent parlat amb la família, vam tenir clar que no seria ben bé un homenatge al Josep de Calassanç Serra i Puig, el Cala. Hauria estat traïr el seu esperit i, alhora, hi havia un buit historiogràfic molt gran, encara més en el camp audiovisual, dels diferents episodis en què havien participat el Cala i el seu entorn polític. Hem volgut dibuixar una història molt coral.

L'aproximació humana, familiar pràcticament, és una peça clau del reportatge...

Josep Sabaté: Nosaltres havíem conegut el Cala a través de les seves filles, amb les qui compartíem militància a Maulets. Aquest vincle amb ell i amb el seu entorn familiar ha estat fonamental per fer un retrat proper i humà.

“Retratem la trajectòria d'un moviment que, des de fa dècades, planteja la ruptura com a única via cap a la llibertat”

També un cert treball artesà?

D.A.: L'equip que ha tirat endavant el projecte ha estat molt reduït. Tot i comptar amb la col·laboració de persones com en Marcel Casellas o en Pau Vinyoles, entre altres, el gruix l'hem fet entre els dos. Hem pogut donar forma a gairebé totes les peces del trencaclosques, des de la idea inicial fins a l'estrena. Potser es pot considerar una peça d'artesanía, la producció ha durat un any i mig i l'hem cuinat a foc lent.

Es percep la humilitat i l'autocrítica com a constant d'en Cala.

J.S.: Sí, aquests són alguns dels factors que més ens atreïen d'ell i, segurament, també és per aquest motiu que creïem interessant realitzar aquest projecte.

El film arriba en un moment en què l'independentisme, a Catalunya, avança cap a l'hegemonia. Rep diferentment el documental el 'nou' independentista que l'exmilitant de Terra Lliure?

D.A.: A *Llavors de Llibertat*, es parla de contextos temporals i geogràfics diversos, des de la Barcelona de finals del franquisme fins a la Catalunya Nord d'avui dia. Això fa que, a les presentacions que estem fent arreu, molts espectadors descobreixin aspectes que desconeixien del Cala, de la història de l'independentisme contemporani o dels darrers anys de lluita antifranquista: gent del nord que descobreix el paper que ell havia tingut al sud, gent del sud que agraeix la panoràmica de la realitat nord-catalana més enllà dels tòpics. Per altra banda, hem procurat fugir de la pugna de sigles i d'organitzacions fent un relat lineal basat en els plantejaments polítics de cada moment. Pensem que això ha ajudat a una certa identificació i la reacció ha estat positiva tant pels antics companys militants com pels darrers que s'han acostat a l'independentisme.

Hi ha plantejaments assumits per les persones entrevistades que poden xocar el públic general. Decisions i praxis polítiques que són molt dures vistes des de fora, etc.

J.S.: Hem fet més de trenta presentacions públiques organitzades per casals,

col·lectius de l'esquerra independentista o assemblees locals de l'ANC. Al documental, es parla explícitament de la lluita armada i del context en què neix Terra Lliure, però es fa des de la reflexió política, sense èpiques inn-

“Al documental, es parla de la lluita armada des de la reflexió política i sense èpiques innecessàries”

cessàries i sense renunciar a explicar tot allò que hem vist necessari. En un primer moment, esperàvem alguna reacció crítica, però no ha estat així i trobem molt positiu el debat que ha generat.

Com envellir ‘Llavors de Llibertat’?

D.A.: Esperem que sigui una eina útil per entendre la trajectòria d'un moviment que, des de fa dècades, planteja la ruptura com a única via cap a la llibertat. A la vegada, voldríem que envellís aviat, perquè la realitat superi la història que s'hi explica. ◀

Queda molt per fer

El 16 de gener, Quim Arrufat, de la CUP-Alternativa d'Esquerres, va apel·lar el “nervi de la memòria” davant la petició del Parlament de Catalunya al Congrés espanyol per celebrar la consulta sobre la independència de Catalunya. *Llavors de Llibertat*, durant 65 minuts i amb l'estela vital del Cala, és un document excel·lent per entendre que, als Països Catalans, l'independentisme social sempre ha rebutjat reconèixer l'Estat espanyol.

El documental s'inicia amb la Barcelona dels agitats anys setanta, on l'incipient pacte entre l'esquerra estatalista i alguns sectors conservadors inicià el camí de l'anomenada *transició espanyola*. En aquest context, un seguit de joves, entre ells el Cala, connectats amb les lluites socials d'arreu del planeta s'apleguen sota les consignes *Independència, Socialisme, Països Catalans* i militen a les JRC, funden el PSAN-P i, més endavant, el Comitè Català contra la Constitució Espanyola o Terra Lliure. La segona part del documental ens explica com la repressió força l'exili del Cala a la Catalunya Nord per segon i últim cop. Fins a la seva mort, el 2102, i amb un cert distanciament respecte a alguns dels seus camarades, el Cala decideix implicar-se en l'impuls d'un teixit social i cultural polititzat a la Catalunya Nord: la Marxa per la Llibertat i la fundació d'OSAN, del Casal de Perpinyà, de ràdio Arrels o de la colla castellera de Baó, entre d'altres. *Llavors de Llibertat* hauria de ser un exercici necessari d'autoconeixement col·lectiu a través de la figura d'un humanista convençut, el Cala.
JOAN GENER BARBANY

Llavors de Llibertat, Cala i la generació oblidada

Autors: David Andreu i Josep Sabaté. Producció: Aixina Produccions i Comissió Homenatge Cala. Durada: 65 minuts. Web: www.homenatgecala.wordpress.com

POCA BROMA.

Diari d'un moderat

Estimat diari,

Si no he entès malament una informació del diari *Cinco Días*, els vaguistes de Panrico estan enverinant els Donuts amb mata-rates i col·locant claus rovellats i xeringues usades dins dels Bollitaos. No m'esperaria menys d'aquesta trepa: són gent capaç de cremar una paperera.

És indignant que la gent exerceixi el dret de vaga molestant els altres. És una pràctica perniciososa que s'està posant perillosament de moda. Jo, quan tinc problemes, busco els canals previstos democràticament per dirigir les meves queixes i preocupacions,

com ara trucar a la ràdio per esbravar-me. Des d'aquí, reclamo a la Generalitat que construeixi un vagòdrom, on tothom que vulgui pugui fer vaga i manifestar-se sense molestar els pobres usuaris que paguen impostos i es lleven d'hora per aixecar el país. Com a ubicació ideal, proposo els afores de Lleida o algun punt remot de les Terres de l'Ebre.

He d'admetre que, tot i que no he pogut contrastar la informació que publica aquest diari econòmic, el cert és que, ùltimament, estic entusiasmat amb el gust dels Donettes de xocolata. Ara bé, admeto que, de xocolata, no en tenen gens de gust.

Aleix Vidal-Quadras anuncia que abandona el PP, no sense - abans- titllar el partit de "colla de hippies i figafors". Sembla que podria encapçalar la llista del partit **Vox** si, finalment, **Montgomery Burns**, director de la central nuclear de Springfield, acaba rebutjant l'oferta d'Ortega Lara.

**

El **Barça** estudia un canvi de patrocinador per marcar l'esperit de la nova presidència. El **Sareb** guanya punts com a possible candidat.

**

Sacyr continuarà les obres del canal de **Panamà**. Amb el bagatge familiar franquista d'algun dels seus directius, el govern panameny admet que són els millors per fer la feina. "És com cavar una fossa comuna, però més gran", va declarar un portaveu d'aquest govern.

**

El jutge **Elpidio Silva** es postula per encapçalar un partit polític que reculli les demandes del moviment 15-M. Sembla que el primer congrés del partit se celebrarà al capdamunt del Mont Sinai, tan bon punt Jahvè es digni a gravar-li en foc unes Taules de la Llei en condicions.

BARRI INTERNET

@Hibai — @josianito — @biano

EPIC TROLL

El primer usuari espanyol desconnectat d'Internet per un jutge seguirà navegant

La setmana passada, explicàvem que un jutge havia desconnectat per primera vegada un usuari per pujar arxius a una xarxa P2P. L'audiència provincial ho va ordenar a R, l'operadora d'Internet de la qual era client "Nito75". Però la història ha fet un gir força divertit. R ha publicat una nota on diu que la seva obligació de suspendre

"Nito75" del servei de manera definitiva "resultarà impossible de complir", ja que, asseguren, no poden "identificar cap client que es trobi darrere un *nickname*, com és el cas".

La sentència ordena desconnectar "Nito75" sense oferir cap més tipus de dada i la companyia R l'ha interpretada al peu de la lletra. LOL

WEB

La web de coses inútils

A través d'aquesta web i cada vegada que premis el botó *porta'm a un lloc inútil*, arribaràs a un lloc completament nou i sense sentit. Molt recomanable en èpoques d'estres, exàmens i per mirar des de la feina. A gaudir!

<http://www.theuselessweb.com>

HAN SOLO

App: Telegram, una alternativa segura i encriptada al Whatsapp

Telegram és una aplicació per mòbils (semblant a SpotBros) alternativa a WhatsApp que millora la privadesa i seguretat a les usuàries.

A Telegram, es poden mantenir converses privades perquè la informació compartida es xifra i no queda emmagatzemada en cap moment. A més, per augmentar el grau de seguretat de les usuàries, es poden esborrar totes les dades compartides quan ja ha passat un temps. Empren xifrats forts com AES (de 256 bit simètrics), RSA 2048 i Diffie-Hellman per l'intercanvi

segur de claus. El fundador de Telegram, Dúrov, ha anunciat a la web de l'aplicació que ofereix una recompensa de 200.000 dòlars en Bitcoin a qui aconsegueixi *hackejar-la* i accedir a la informació de les usuàries. Hackers, us animeu?

L'aplicació és lliure i gratuïta, ha publicat els seus protocols d'encriptació, el seu codi font i la seva API i promet clients d'escriptori (per usar a l'ordinador) d'aquí pocs mesos. Pots descarregar-la a la botiga d'aplicacions del teu mòbil.

DARK VADER

L'NSA t'espia amb l'Angry Birds

Ens espia a través de Gmail. Ens espia a través de Whatsapp. Ens espia a través de Facebook. El que no podíem imaginar és que també ens espia mentre juguem.

Un exemple d'aquest espionatge massiu és el que s'ha conegut aquesta setmana quan, a partir de documents filtrats per Edward Snowden, hem descobert que l'Agència Nacional de Seguretat (NSA) dels Estats Units i la seva homòloga britànica, la Caserna General de Comunicacions del Govern Britànic (GCHQ), des de 2007, s'han servit d'aplicacions per a mòbils com el joc *Angry Birds* amb l'afany de recollir informació personal de les seves usuàries. La informació s'ha publicat a *The New York Estafis*, *The Guardian* i a *Pro Publica*.

La propera vegada que facis una partida, saluda el *big brother*, que t'estarà espia!

SOTFG

Procastinar

Procastinar és perdre el temps postergant una obligació amb coses més agradables i, normalment, fretuoses de sentir. Quan naveguem per Internet sense rumb, de pàgina en pàgina, i no fem aquesta cosa tan urgent que haviem de fer, estem procastinant. A #barinternet, som experts en procastinar, de fet, és una de les coses que sabem fer millor. Però procastinar és important. Només podem escriure aquesta secció procastinant, navegant de manera atzarosa fins a la *serendipia*, que és el moment en què descobrim coses inesperades i troballes amb les quals preparam les diferents columnes.

TUIT ROSA

La @policia recomana com passar droga als aeroports

El *community manager* del compte de @policia, el segon compte d'un cos de seguretat del món després del de l'FBI, va aconsellar a través de Twitter sobre els millors mètodes per passar haixix pels controls de seguretat dels aeroports. Davant la pregunta d'un internauta, la resposta va ser: "Els porros, millor embolicats" i "on els gossos no els detectin (paquets de tabac)". Va assegurar, a més, que havia fet la consulta a un agent veterà. Hores després, el mateix compte lamentava haver donat la informació i que s'hagués malinterpretat. Episodis com aquest reflecteixen la doble moral que s'aplica a les substàncies tipificades com a estupefaents. No s'esperen cessaments ni dimissions, el CM de @policia manté la feina i continua fent els seus acudits amb poca gràcia. I així sí que ens sembla delictiu.

Febrer Llibertari

Durant tot el mes al barri de Sants de Barcelona

DG 2/02 Xerrada debat: *La vaga de lloguers dels anys 30 i perspectives actuals de la lluita davant la necessitat d'un habitatge*. 19:30h Ateneu Llibertari DC 5/02 Sopador vegà per l'autogestió de projectes anarquistes. Parades de distribuïdors. 21:30h CSA Can Vies DV 7/02 Xerrada debat: *El procés organitzatiu anarquista avui a Catalunya*. 19:30h Ateneu Llibertari DS 8/02 Sopador de la Rosa dels Vents sobre la defensa del comú i el públic. 21h Espai Obert DG 9/02 Xerrada debat: *El meu cos és un camp de batalla*. 21:30h Ateneu Llibertari DS 15/02 Taller d'autodefensa laboral. CNT/AIT Barcelona. 18h Ateneu Llibertari DS 22/02 Alternatives a l'educació estatal i presentació del projecte Aprenem Juntes. Activitats infantils i parades de distribuïdors. 10h Plaça Josep Pons (Màlaga). DG 23/02 Presentació de *ADARGA, revista de pensament i crítica anarquista*. 18h Ateneu Llibertari DC 26/02 Sopar vegà per l'autogestió de projectes anarquistes. Parades de distribuïdors. 21:30h CSA Can Vies DS 1/03 Xerrada debat: *La repressió avui, noves normes i lleis*. Parades de distribuïdors. 17h Plaça Josep Pons (Màlaga) DG 2/03 Olimpíades anarquistes. Parades de distribuïdors. 10h Parc de l'Espanya Industrial.

Falten tots els actes de les Jornades *Llibertat, esperança i deserció als anys 70*, que, per raons d'espai, ens ha estat impossible d'encabir en aquest apartat.

Tota la programació d'aquestes jornades a: <http://llibert.at>

DJ30^{/01}

BARCELONA

Concentració contra el judici a l'Ateneu Flor de Maig

11:30h Ciutat de la (in)Justícia. Més info: ateneufordemaig.wordpress.com

Xerrada: Què passa a Egipte i Síria?

19h Sala d'actes de la Biblioteca Trinitat Vella. C. Galícia, 16. Amb la presència de Marc Almodóvar i Txell Bragulat.

Jornada: Juguem net. Jocs Olímpics i drets humans a la federació Russa

19h Col·legi de periodistes de Catalunya Rambla de Catalunya, 10, principal Org: Lliga pels drets dels pobles Més info: www.txetxenia.org

DV31^{/01}

BARCELONA

Presentació del llibre:

Inscrit en la memòria històrica

19h Casal Independentista de Sants Jaume Compte. C. Muntadas, 24. Amb la presència d'Agustí Barrera (autor del llibre) i Joan Rocamora (autor del pròleg). Més info: www.cis-jaume Compte.cat

Presentació del llibre: Conversa entre Arcadi Oliveres i Celestino Sánchez. Al rescat de la democràcia
Llibreria En su Tinta. C. Badosa, 17

Glops de Poesia - Joan Brossa

20h Ateneu Popular de les Corts. C. Galileu, 273. Més info: ateneupopulardelescorts.org

GRANOLLERS

Presentació del llibre: Té amargo

19h Anònims, menjars i pensar. C. Ricomà, 47. Amb la participació de Xavi Piera, coautor del llibre i Jordi Panyella, de Pol-len edicions. Projecte fotogràfic que tracta sobre les conseqüències de l'ocupació marroquina al Sàhara Occidental des de 1975.

SABADELL

Què és el Consum Solidari?

18:30h Associació de Veïns i Veïnes del barri Covadonga. C. Del Metge Mir, 17 Org: AlterNatiu - Consum responsable i creació cultural Més info: www.alternatiu.cat

DS01^{/02}

BARCELONA

Mani pel dret a l'avortament lliure i gratuït

17h Porta de la Catedral Tret de sortida a la Setmana d'accions en defensa de l'avortament lliure i gratuït, de l'1 al 7 de febrer

RIUDOMS

Presentació d'iniciativa animalista

i xerrada: Sexisme. Racisme.

Classisme. Antropocentrisme.

Hem deixat de discriminar?

18h Casal Popular La Caldera C. Major, 42

SÓLLER

Presentació del llibre:

El viatge que arriba. Amb la motxilla per Bolívia i el Perú

18h Casal de la Victòria. C. Victòria II de maig, 44. Amb la presència de l'autor Org: Col·lectiu Albaïna.

VILASSAR DE MAR

Jornada de formació:

Avancem en la defensa dels drets de la classe treballadora

Programa: 11h Xerrada *Estat actual de les relacions laborals després de la contrareforma de 2012*, a càrrec de Nacho Parra, advocat laboralista del col·lectiu Ronda. 13h Pausa, vermut i paella. 16h Xerrada: *Precarietat i atur: reestructuració del treball i el poder*, a càrrec d'Elena Idoate, membre del Seminari d'Economia Crítica Taifa. Lloc: Casal Popular Atzari. Passeig dels Pins Org: Assemblea Territorial de la COS

DLO3^{/02}

GIRONA

Xerrada: Rèquiem per les Primaveres Àrabs

18:30h Hotel d'entitats. C. Rutlla, 20 Amb Nazanin Armanian, politòloga i escriptora experta en el món àrab Org: Escola d'Adults de Girona

FREQÜÈNCIES LLIURES

Ràdio Bronka 104.5FM Àrea metropolitana de Barcelona www.radiobronka.info
Contrabanda 91.4FM Àrea metropolitana de Barcelona www.contrabanda.org
Ràdio Línea IV 103.9FM Barcelona www.radiolinea4.net | **Ràdio Pica (només web) Barcelona** www.radiopica.net | **Ràdio RSK 107,1FM Nou Barris (Barcelona)** www.radiorsk.info | **Ràdio Trama 91.41FM Sabadell** www.radiotrama.net | **Ràdio Kaos (només web) Terrassa** www.radiokaos.cat | **Postscriptum Radio (només per internet) Terrassa** www.postscriptumradio.org | **Ràdio Pinsania 90.6FM Berguedà** www.radiopinsania.wordpress.com
Ràdio 90 101.4FM Olot www.r90.org | **Ràdio Klara 104.4FM València** www.radioklara.org
Ràdio Maiva 105FM València www.radiomaiva.wordpress.com | **Ràdio Aktiva 107.6FM Alcoi** www.radioaktivafm.blogspot.com | **Ràdio Mistelera 101.4FM Dénia - La Xara** www.lamistelera.org | **Ràdio Bala 106.4FM Manresa** <http://radiobalamanresa.wordpress.com>

Coettv Nou Barris (Barcelona) coettv@gmail.com | **Sants TV** <http://sants.tv>
Gramenettv Gramenet del Besòs www.tvgramenet.org

Selecció d'alguns programes de LaTele. Podeu consultar la graella sencera o veure tots els vídeos a www.latele.cat. Emetem des de la plaça d'Espanya fins a Sant Pol de Mar al **CANAL 37 DE LA TDT**. Resintonitza la teva tele per trobar-nos!
CADA NIT A PARTIR DE LES 20H30 NOUS PROGRAMES!

dilluns: 20:30h. Notícies 1
dimarts: 20:30h. Iv Animalista
dimecres: 20:30h. Contra-Infos

dijous: 22h. Y tu qué miras gilipollas?
El programa de punk de LaTele
divendres: 21h. Programa de falguia

dissabte: 22h. Cineclub 1
diumenge: 21h. La Xerrada

EL TEMPS

DIJOUS 30

Ruixats de neu a la tarda al Ripollès, la Garrotxa i la Selva. Ventades i temperatures fredes a la resta amb força sol.

DIVENDRES 31

Obertura de clarianes i ambient assolellat a totes les comarques al migdia. Fred d'hivern de matinada amb glaçades.

DISSABTE 1

Ruixats al migdia que creuran Catalunya d'oest a est. Ventades fortes al País Valencià. Temperatures estables.

DIUMENGE 2

Dia radiant. Sol, però fred. Ventades fortes a l'Empordà i les Terres de l'Ebre. Ambient idoni per gaudir del paisatge.

DILLUNS 3

Matí estable, però amb increment dels núvols al llarg de la tarda. A última hora, primers ruixats a les comarques de ponent.

DIMARTS 4

Nou front inestable que portarà ruixats curts i intermitents al nord i el centre de Catalunya i a la Catalunya Nord.

inDirecta

/ ORIOL CORBELLA

«Sense internacionalisme no hi ha revolució possible»

Oriol Corbella
@OriolCorbella

Fa un any, vas marxar al Brasil com a observador internacional, amb el poble guaraní-kaioiwà. Què hi anaves a fer?

Vam anar a fer d'observadors de l'intent de reocupació dels seus territoris tradicionals, d'on són expulsats per poderosos terratinents (*fazendeiros*) que els assassinen pel "dret a la propietat privada". Atès que, per falta de condicions, la *retomada* no es va poder fer, la nostra tasca principal va ser viure amb ells a l'aldea durant quinze dies per conèixer de primera mà les dures condicions de vida dels kaioiwà i documentar-les a fi de difondre el cas i fer pressió.

Què origina la repressió contra aquesta ètnia?

Des de mitjan segle passat, els kaioiwà pateixen un llarg conflicte legal i armat per la propietat de les seves terres, després que l'Estat brasiler els les robés i les vengués als *fazendeiros* perquè les explotessin econòmicament. Com que es neguen a abandonar-les i denuncien la desforestació de centenars de quilòmetres de jungla per conrear-hi soja i canya de sucre, són perseguits. Molts d'ells han estat torturats i assassinats pels *jagunços*, una mena de sicaris contractats pels *fazendeiros*, que també tenen un grup de pressió al Parlament. Gaudeixen d'una impunitat que compta amb el consentiment i la col·laboració de l'Estat brasiler i de la mateixa comunitat internacional.

Com ens afecta a nosaltres, al món europeu?

Els *fazendeiros* constitueixen l'última baula d'una cadena local i han esdevingut socis de multinacionals europees i nord-americanes amb inversions multimilionàries a l'Amèrica Llatina. En el cas kaioiwà, l'empresa Raízen -associada a la Shell- és la principal compradora de la canya de sucre dels grans *fazendeiros* de Mato Grosso do Sul. El negoci (bioetanol fet amb sucre) no para de créixer, proporcionalment a la desforestació, les desaparicions, les tortures, els assassinats i els suïcidis de kaioiwàs. Monsanto també té un paper destacat en la violència contra els pobles indígenes, així com Nestlé, Unión Fenosa, Repsol, Endesa i multinacionals menys conegudes, però

“Els kaioiwàs solen ironitzar dient que les vaques, al Brasil, viuen millor i tenen més drets que els indígenes”

vitals per al capitalisme, com les de la mineria. A través del cultiu de la soja, aquestes companyies fan pinso per alimentar el bestiar que acaba nodrint la indústria càrnia. Davant d'això, els kaioiwàs solen ironitzar dient que les vaques, al Brasil, viuen millor i tenen més drets que els indígenes.

Què vas comprovar durant els quinze dies que vas romandre a Mato Grosso do Sul?

L'experiència de viure amb un poble indígena que encara es resisteix a la

conquesta d'Amèrica és absolutament colpidora. Et fa adonar que tot és relatiu i com n'estem d'equivocats els urbanites... et fa abaixar molt els fums. Però, un dels records més punyents, quan vam ser amenaçats pels *jagunços*, amagats entre els canyissars mentre la policia *passava revista*, és que arribes a entendre què significa la por a les persones. I encara més, per al capitalisme i al que ha fet i fa Occident arreu del planeta. A l'altre extrem, però, també vaig sentir l'experiència de la solidaritat i la confiança: els vincles que es creen en una situació com aquella són extraordinaris i sospito que es mantenen per tota la vida. És com Matrix: un cop t'has pres la pastilla de la veritat, no hi ha marxa enrere.

Què podem fer des d'Occident per acabar amb aquest conflicte?

Poc i molt. En primer lloc, difondre què hi succeeix perquè, si no ens n'assabentem, és difícil prendre'n consciència. El febrer de 2013, *El Periódico* em va demanar un article sobre la vivència a l'aldea, però quan van veure que parlava d'empreses i de responsabilitats europees, no em van respondre i, suposadament, l'article *es va perdre*. Això demostra que les multinacionals ens intenten comprar i financen els partits polítics hegemònics. En segon lloc, cal que, des d'Europa, assumim la nostra responsabilitat en la conquesta d'Amèrica, de la qual el conflicte amb els kaioiwà és una manifestació claríssima. Però, sincerament, el més fonamental és tirar endavant la lluita anti-capitalista perquè, si no, ho tenen molt magre... Sense internacionalisme no hi ha revolució possible. ◀

Dídac Moia

Estudiant de Lletres

Ara fa un any, per Internet, circulava un vídeo titulat 'Història real de Nadal: parla d'en Dídac'. Aquell vídeo d'animació explicava la història d'aquest jove de Barberà del Vallès que, el juliol de 2012, va marxar cap al Brasil, a l'Estat de Mato Grosso do Sul, on habita el poble indígena guaraní-kaioiwà, que fa anys que és expulsat de les seves terres per part de les empreses agroalimentàries més poderoses. Dídac Moia estava estudiant a la universitat quan la gent guaraní va anar a explicar la seva situació i a demanar ajuda. Arran de la xerrada, es va crear una Comissió d'Observadors Internacionals, amb la idea que les seves integrants passessin un temps amb el poble guaraní per difondre la seva problemàtica. De totes les persones que en van formar part, Dídac era l'únic estranger. Ara, aquest alumne de Lletres, que ja ha tornat del Brasil, revela la greu situació que viu el poble guaraní-kaioiwà i assenyala les responsables del conflicte que pateix.

Video a:

